ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΤΟΣ Α'. | ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 28 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1881 | ΑΡΙΘ. 48

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ. — Ὁδηγὸς ἐκλογέως — Ch. Chabeaud-Arnault: Τὸ ναυτικὸν κατὰ τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα τῶν Ἑλλήνων. — Ὁ Γάλλος ἥρως Bisson. — H. Taine, ἀκαδημαϊκοῦ: Ἱστορία τῆς τέχνης ἐν Ἰταλίᾳ. — Ἰουλίου Σίμωνος: Ὁ μικρὸς πολίτης.—Ἡ ἀρχὴ καὶ σημασία τῆς παροιμίας: ἀρχὴ δέ τοι ἥμισυ παντός. — Ἡ στέψις τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου. — Ἀρσενίου Οὐσσαί: Ἡ Ῥαφαέλλα. — Περιγραφὴ τῆς ἀρχαίας Ἀλεξανδρείας.

ΟΔΗΓΟΣ ΕΚΛΟΓΕΩΣ

(Συνέχεια ἴδε ἀριθ. 46 καὶ τέλος)

Ἐκτὸς τῶν 13 ἄρθρων τοῦ Συντάγματος ὁ ἐν Θεσσαλίᾳ καὶ ἐν Ἠπείρῳ ἐκλογεύς,—καίπερ μὴ ὢν ἐν ἴσῃ μοίρᾳ μετὰ τῶν ἐκλογέων τῆς λοιπῆς Ἑλλάδος καὶ ἑπομένως μὴ ἐξασφαλιζόμενος κατὰ τὴν ἐνάσκησιν τοῦ πολυτιμοτέρου τῶν δικαιωμάτων του διὰ νόμων ψηφισθέντων ὑπὸ τῆς νομοθετικῆς ἀρχῆς,—ἀνάγκη νὰ γνωρίζῃ τοὐλάχιστον τίνα εἰσὶ τὰ διὰ τὰς ἐκλογὰς ἐκδοθέντα νομοθετικὰ διατάγματα.

Διὰ τοῦ ἀπὸ 3 Ὀκτωβρίου 1881 διατάγματος, δημοσιευθέντος ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 89 φύλλῳ τῆς «Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως» ἐκανονίσθησαν τὰ περὶ συντάξεως ἐκλογικῶν καταλόγων ἐν ταῖς προσαρτηθείσαις τῷ βασιλείῳ ἐπαρχίαις. Διὰ δὲ τοῦ ἀπὸ 28 Ὀκτωβρίου 1881 διατάγματος, δημοσιευθέντος ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 96 φύλλῳ τῆς αὐτῆς ἐφημερίδος ἐδημοσιεύθησαν καὶ ἰσχύουσιν αἱ περὶ ἐκλογίμων καὶ ὑποψηφίων διατάξεις τῶν κεφαλαίων Γ'. καὶ Ε'. τοῦ ἀπὸ 17 Σεπτεμβρίου 1877 περὶ ἐκλογῆς Βουλευτῶν Νόμου, περιορισθείσης τῆς ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 27 ὁριζομένης προθεσμίας πρὸς κοινοποίησιν τῶν προτάσεων περὶ τῶν ὑποψηφίων εἰς ἡμέρας 12, καὶ διατασσομένης τῆς κατὰ τὸ ἄρθρ. 28 ἀνακηρύξεως τῶν ὑποψηφίων ὑπὸ τοῦ Πρωτοδικείου τὴν ἑνδεκάτην ἡμέραν πρὸ τῆς ἡμέρας τῆς ψηφοφορίας. Καὶ διὰ τοῦ ἀπὸ 10 Νοεμβρίου 1881, ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 106 τῆς «Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως» δημοσιευθέντος διατάγματος, ἐγένετο προσδιορισμὸς τῶν ἐκλογικῶν περιφερειῶν τῶν νέων ἐπαρχιῶν καὶ, καταργηθέντων τῶν ἐποπτῶν, δικαστικῶν ἀντιπροσώπων καὶ ἐφορευτικῶν ἐπιτροπῶν, ἐνομοθετήθησαν πολλὰ καὶ ποικίλα· πρὸς δὲ καὶ τὰ ἑξῆς 3 ἄρθρα.

ΑΡΘΡΟΝ 8. Περὶ τῆς ψηφοφορίας καὶ τῆς διαλογῆς τῶν ψήφων ἰσχύουσι καὶ δημοσιεύονται αἱ κάτωθι τοῦ παρόντος παρατιθέμεναι διατάξεις τῶν ἄρθρων 52—66 περιλαμβανομένου τοῦ νόμου περὶ ἐκλογῆς Βουλευτῶν, καὶ τῶν ἄρθρ. 5, 6 καὶ 7 τοῦ ὑπὸ στοιχ. ΧΞΑ'. ἀπὸ 27 Δεκεμβρίου 1877 νόμου περὶ τροποποιήσεως ἄρθρων τινῶν τοῦ περὶ ἐκλογῆς Βουλευτῶν νόμου μὲ τὴν τροποποίησιν, ὅτι τὴν ἁρμοδιότητα καὶ τὰ καθήκοντα τῆς ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐνασκεῖ ὁ διευθύνων τὴν ἐκλογὴν δικαστικὸς λειτουργός, καὶ δὲν ἀπαιτεῖται ἐν ταῖς περιπτώσεσι τῶν ἄρθρων 52, 55, 57, 58, 59 καὶ 65 ἡ σύμπραξις ἀντιπροσώπου τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς...

ΑΡΘΡΟΝ 9. Δημοσιεύονται ὡσαύτως καὶ ἰσχύουσιν ἐν ταῖς προσαρτηθείσαις ἐπαρχίαις αἱ κάτωθι τοῦ παρόντος παρατιθέμεναι διατάξεις τοῦ νόμου περὶ ἐκλογῆς Βουλευτῶν: α) τὸ κεφάλαιον Γ'. ἄρθρα 6, 68 καὶ 69 περὶ ἐκτίσεως χρηματικοῦ τιμήματος ἕνεκεν ἐκλογικῶν παραβάσεων· β') Ἐκ τοῦ κεφαλαίου ΙΑ'. «περὶ πειθαρχικῶν ποινῶν», τὰ ἄρθρα 71 καὶ 72· γ') ἐκ τοῦ κεφαλαίου ΙΒ'. τοῦ ἐπιγραφομένου «Ποινικαὶ διατάξεις» τὰ ἄρθρα 76, 77, 81, 83 μέχρι τοῦ 89, περιλαμβανομένου, καὶ προσέτι τοῦ ἄρθρου 8 τοῦ προσημειωθέντος ΧΞΑ'. νόμου,) τὸ κεφάλαιον ΙΓ'. τὸ ἐπιγραφόμενον «Γενικαὶ διατά-

ξεις», ἐξαιρέσει τοῦ ἄρθρου 101 καὶ προσέτι τὸ ἄρθρον 3 τοῦ προσημειωθέντος ΧΞΑ'. νόμου.

ΑΡΘΡΟΝ 10. Τὴν ἄμεσον βεβαίωσιν καὶ καταστολὴν πάσης κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν ἐκλογῶν ἀξιοποίνου πράξεως ἐνεργοῦσιν, ἐκτὸς τῆς εἰσαγγελικῆς ἀρχῆς καὶ τῶν λοιπῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων, καὶ οἱ ἐκ τῶν διευθυνόντων τὴν ἐκλογὴν ἀνακριτικοὶ ὑπάλληλοι.

Η ΤΙΜΩΡΙΑ ΤΩΝ ΚΑΛΠΟΝΟΘΕΥΤΩΝ

Ἐλπίζω, ὅτι ἡ σημερινὴ Κυβέρνησις δὲν θέλει εὕρει ὄργανα πρὸς καλπονοθεύσεις καὶ ὅτι δημόσιοι, δημοτικοὶ καὶ δικαστικοὶ λειτουργοὶ θέλουσι πάσῃ δυνάμει προσπαθήσει περὶ τῆς θρησκευτικῆς ἐφαρμογῆς τῶν νόμων καὶ τοῦ Συντάγματος. Ἐν τούτοις καλὸν θεωρῶ τὴν εἴς τε τοὺς ἐκλογεῖς καὶ τοὺς ἐφαρμοστὰς τῶν νόμων ὑπόμνησιν διατάξεων τινῶν.

Ἐκ τῶν τραγελαφικῶν διαταγμάτων ἀνατυπῶ τὰς σπουδαιοτέρας ἐν ἰσχύϊ διατάξεις, δι' ὧν πᾶς, ἀμέσως ἢ ἐμμέσως τὴν ἐλευθέραν τῶν ἐκλογέων θέλησιν καταδολιευόμενος τιμωρεῖται.

Ἐκ τοῦ ἀπὸ 27 Δβρίου τοῦ 1877 Νόμου περὶ ἐκλογῆς Βουλευτῶν.

ΑΡΘΡΟΝ 67. Πᾶς ἐκλογεὺς ἢ ἐκλόγιμος, οὕτινος προσεβλήθη οἱονδήποτε ἄμεσον δικαίωμα, πηγάζον ἐκ τοῦ παρόντος Νόμου, δύναται, καὶ ἂν δὲν τῷ ἐπέφερε βλάβην, νὰ ἐγείρῃ καὶ ἐνώπιον τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων κατὰ παντὸς δημοσίου ἢ δημοτικοῦ ὑπαλλήλου, ἢ πολίτου, εἰς ὃν, κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ παρόντος Νόμου, ἀνατίθεται ἡ ἐνέργεια τῶν προπαρασκευαστικῶν ἢ ὁριστικῶν τῆς ἐκλογῆς πράξεων, ἀγωγὴν ἱκανοποιήσεως πρὸς ἔκτισιν χρηματικοῦ τιμήματος· ἡ ἀγωγὴ αὕτη δὲν ἀποκλείει τὴν ποινικὴν καταδίωξιν καὶ πᾶσαν πολιτικὴν ἀπαίτησιν κατὰ τοῦ ὑπαιτίου, συμφώνως πρὸς τοὺς κειμένους Νόμους, ἀλλ' ἐπιδικάζεται ἀνεξαρτήτως καὶ εἶναι ἄσχετος πρὸς αὐτάς.

ΑΡΘΡΟΝ 68. Τὸ ἐπιδικαστέον ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου χρηματικὸν τίμημα δι' ἑκάστην ἀποδειχθησομένην παράβασιν τῶν ὁρισμῶν τοῦ Νόμου εἶναι δραχμαὶ 350· οὐδέποτε ὅμως τὸ ποσὸν τὸ εἰς τὸν αὐτὸν ἐνάγοντα κατὰ τοῦ αὐτοῦ ἐναγομένου ἐπιδικασθησόμενον δύναται νὰ εἶναι ἀνώτερον τοῦ πενταπλασίου τοῦ χρηματικοῦ τιμήματος, οὐδὲ δύναται νὰ καταδικασθῇ τὸ αὐτὸ πρόσωπον διὰ τὴν αὐτὴν πρᾶξιν πρὸς διαφόρους ἐνάγοντας πλέον ἢ πεντάκις.

ΑΡΘΡΟΝ 69. Ὁ ἐγείρων ἀγωγὴν πρὸς ἔκτισιν χρηματικοῦ τιμήματος καταθέτει παρὰ τῷ γραμματεῖ τοῦ δικαστηρίου πρὸ τῆς συζητήσεως δραχμὰς ἑκατόν, καταπιπτούσας ὑπὲρ τοῦ ἐναγομένου, ἐν περιπτώσει ἀπορρίψεως τῆς ἀγωγῆς· ἄλλως, τὸ δικαστήριον ἀρνεῖται ἐξ ἐπαγγέλματος τὴν συζήτησιν.

ΑΡΘΡΟΝ 71. Ὁ κατὰ τὸ ἄρθρον 43 διοριζόμενος καὶ συντάσσων τὰ πρακτικὰ ἐκλογεὺς ὡς καὶ οἱ ὑπάλληλοι τῆς ψηφοφορίας, παραβαίνοντες ἢ ἀμελοῦντες τὰ ἑαυτῶν καθήκοντα ἢ ἀπειθοῦντες, τιμωροῦνται ὑπὸ τῆς ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς διὰ προστίμου 10 μέχρις 25 δραχμῶν. Διὰ προστίμου 25—100 δραχμῶν τιμωρεῖται ὑπὸ τῆς αὐτῆς Ἐπιτροπῆς ὁ ἐκλογεύς, ὁ ἀποποιούμενος νὰ ψηφίσῃ εἰς κάλπην τινὰ ἢ ὁ δι' οἱουδήποτε μέσου παραβιάζων τὴν μυστικότητα τῆς ψηφοφορίας, ἢ ὁ παρεκτρεπόμενος εἰς ἔργα ἢ λόγους μὴ ἐπάγοντα μὲν ποινικὴν καταδίωξιν, ἄτοπα ὅμως καὶ ἀνοίκεια

ΑΡΘΡΟΝ 72 Τὰ κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον ἐπιβαλλόμενα πρόστιμα, εἰσπραττόμενα παρὰ τοῦ ἁρμοδίου ἐπαρχιακοῦ Ταμίου κατὰ τὸν περὶ καταδιώξεως τῶν καθυστερούντων εἰς τὸ Δημόσιον Νόμον εἰσάγονται εἰς ὄφελος τοῦ δημοσίου ταμείου.

ΑΡΘΡΟΝ 76 Εἰρηνοδίκαι, ἀρνούμενοι ἢ ἀμελοῦντες τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὑπὸ τοῦ παρόντος Νόμου ἐπιβαλλομένων αὐτοῖς καθηκόντων, ἢ ὅπως δήποτε παραβαίνοντες αὐτά, ἐὰν ἡ πρᾶξις δὲν ἀποτελῇ παράβασιν, προνοουμένην καὶ τιμωρουμένην ὑπὸ τοῦ ποινικοῦ Νόμου, τιμωροῦνται μὲ φυλάκισιν ἑνὸς μέχρι τριῶν μηνῶν.

ΑΡΘΡΟΝ 77. Δήμαρχοι, δημαρχικοὶ καὶ εἰδικοὶ Πάρεδροι, διοικητικοὶ ὑπάλληλοι καὶ δικαστικοὶ λειτουργοὶ καὶ πάντες οἱ ἐν ταῖς ἐκλογαῖς ὁπωσδήποτε κατὰ τὸν παρόντα Νόμον συμπράττοντες, ἀρνούμενοι ἢ ἀμελοῦντες τὴν ἔγκαιρον ἐκπλήρωσιν τῶν διὰ τοῦ παρόντος Νόμου ἐπιβαλλομένων αὐτοῖς καθηκόντων, ἢ ὅπως δήποτε παραβαίνοντες αὐτά, τιμωροῦνται μὲ τὴν ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ ὁριζομένην ποινήν.

ΑΡΘΡΟΝ 81. Τὰ τὴν ἐκλογὴν διευθύνοντα μέλη τῶν ἐφορευτικῶν Ἐπιτροπῶν ὡς καὶ ὁ κατὰ τὸ ἄρθρον 42 διευθύνων τὴν ἐκλογὴν ἢ λαμβάνων μέρος ἀντιπρόσωπος τῆς δικαστικῆς Ἀρχῆς τιμωροῦνται μὲ φυλάκισιν 2—6 μηνῶν, συνεπαγομένην τριετῆ στέρησιν τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων·

α) Ἐὰν ἐν γνώσει δεχθῶσί τινα εἰς ψηφοφορίαν, εἴτε μὴ ἐγγεγραμμένον ἐν τῷ ἐκλογικῷ καταλόγῳ, εἴτε ψευδῶς ἐμφανιζόμενον ἀντ' ἄλλου ἐγγεγραμμένου, εἴτε ψηφοφορήσαντα ἤδη καὶ ἐκ νέου προσερχόμενον πρὸς ψηφοφορίαν,

β) Ἐὰν ἐν γνώσει ἀποκλείσωσί τινα τῶν ἐν τῷ ὁριστικῷ καταλόγῳ ἐγγεγραμμένων ἐκλογέων τῆς ἐνασκήσεως τοῦ δικαιώματος αὐτοῦ,

γ') Ἐὰν ὅπως δήποτε περιορίσωσι τὸν χρόνον τῆς ψηφοφορίας ἢ διακόψωσιν ἢ ἀναβάλωσιν αὐτήν,

δ) Ἐὰν μεταβάλωσι τὸν νομίμως ὁρισθέντα τόπον τῆς ψηφοφορίας,

ε) Ἐὰν ἀποβάλωσι τοῦ τόπου τῆς ψηφοφορίας ὑποψήφιον, ἀντιπρόσωπον ἢ ἀναπληρωτὴν αὐτοῦ,

ς') Ἐὰν ἀδικαιολογήτως δὲν ἀνεγνώρισαν τοὺς νομίμως διορισθέντας ἀντιπροσώπους ἢ ἀναπληρωτὰς τῶν ὑποψηφίων,

ζ') Ἐὰν δὲν ἐπιβάλλωσι τὴν ποινὴν τοῦ προστίμου κατὰ τοῦ ψηφοφόρου τοῦ ὑποπεσόντος εἰς τὰ ἐν ἄρθρῳ 71 παραπτώματα.

ΑΡΘΡΟΝ 83. Πᾶς τῶν ἐν τῷ ὁριστικῷ καταλόγῳ ἐγγεγραμμένων ἐκλογέων, μὴ κεκτημένος ὅμως πράγματι τὸ δικαίωμα τοῦ ψηφοφορεῖν, ὅστις ἤθελε ψηφοφορήσει, τιμωρεῖται μὲ χρηματικὴν ποινὴν 100—500 δραχμῶν καὶ μὲ φυλάκισιν τὸ πολὺ 3 μηνῶν.

Ἐν ταῖς περιπτώσεσι τῶν ἄρθρ. 82 καὶ 83 τοῦ ποινικοῦ Νόμου ἐπιβάλλεται χρηματικὴ ποινὴ δραχμῶν 50—300 εἰς τὸν πατέρα ἢ τὸν ἐπιμελητὴν ἢ τὸν κηδεμόνα τοῦ ἀθωωθέντος, ἐὰν οὗτοι, παρόντες ἐν τῷ Δήμῳ, ἠδύναντο νὰ προλάβωσι τὴν παράβασιν,

ΑΡΘΡΟΝ 84. Οἱ παραβάται τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 54 τιμωροῦνται κατ' ἔγκλησιν εἴτε τῆς Ἐπιτροπῆς, εἴτε τῶν ὑποψηφίων ἢ τῶν ἀντιπροσώπων ἢ τῶν ἀναπληρωτῶν αὐτῶν, εἴτε ὁποιουδήποτε ἐκλογέως μὲ φυλάκισιν ἑνὸς μέχρις ἓξ μηνῶν,

ΑΡΘΡΟΝ 85. Πᾶσα παράβασις τῶν διατάξεων τοῦ ἄρθρου 62, καταγγελλομένη κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον, τιμωρεῖται μὲ χρηματικὴν ποινὴν 20—200 δραχμῶν καὶ μὲ φυλάκισιν τὸ πολὺ 3 μηνῶν,

ΑΡΘΡΟΝ 86. Τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν ἑνὸς μέχρι 3 ἐτῶν καὶ μὲ πενταετῆ στέρησιν τῶν πολιτικῶν αὐτοῦ δικαιωμάτων, ὅστις ἁρπάσῃ ἢ καταστρέψῃ ὅπως δήποτε κάλπην τινὰ ἢ τὰ πρακτικὰ τῆς ψηφοφορίας ἢ διαλογῆς, ἢ ὅστις ῥίψῃ πλείονα τοῦ ἑνὸς σφαιρίδια ἐν ταῖς κάλπαις.

ΑΡΘΡΟΝ 87. Δημόσιοι ἢ δημοτικοὶ ὑπάλληλοι καὶ δικαστικοὶ λειτουργοί, οἵτινες ἤθελον ἀποδειχθῆ, ὅτι ἐκ προθέσεως ἐνήργησαν καθ' οἱονδήποτε τρόπον πρὸ ἢ ἐπὶ τῆς ψηφοφορίας ὑπὲρ ἢ κατά τινος τῶν ὑποψηφίων, τιμωροῦνται διὰ χρηματικῆς ποινῆς 500 δραχμῶν καὶ διμήνου φυλακίσεως, συνεπαγομένης πενταετῆ στέρησιν τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων.

ΑΡΘΡΟΝ 88. Πᾶς ὁ διατάξας ἐπέμβασιν τῶν στρατιωτικῶν εἰς τὴν ἐκλογὴν ἢ ὁ ἐνεργήσας ἐπέμβασιν δι' οἱουδήποτε ὀργάνου τῆς δημοσίας δυνάμεως, καταγγελλόμενος κατὰ τὰς διατάξεις τῶν προηγουμένων ἄρθρων, ἐὰν μὲν ᾖ πολιτικὸς ὑπάλληλος, τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν ἓξ μηνῶν μέχρι δύο ἐτῶν, συνεπαγομένην αὐτοδικαίως τὴν ἀπὸ τῆς θέσεώς του ἔκπτωσιν, ἐὰν δὲ στρατιωτικός, μὲ φυλάκισιν ἐπίσης ἓξ μηνῶν μέχρι δύω ἐτῶν, συνεπαγομένην αὐτοδικαίως τὴν εἰς τὴν κατάστασιν τῆς ἀργίας μετάβασιν αὐτοῦ, ἕνεκεν ἀσυμβιβάστου πρὸς τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἀξιωματικοῦ διαγωγῆς.

Ὑπαξιωματικοὶ τῆς χωροφυλακῆς καὶ τοῦ στρατοῦ, χωροφύλακες, στρατιῶται καὶ δημόσιοι ἢ δημοτικοὶ ὑπηρέται, ἐπεμβάντες ὅπως δήποτε εἰς τὴν ἐκλογὴν, τιμωροῦνται μὲ φυλάκισιν ἓξ μηνῶν μέχρις ἑνὸς ἔτους.

ΑΡΘΡΟΝ 89. Αἱ περὶ πράξεων κατὰ τῆς ἐνεργείας τῶν πολιτικῶν καὶ δημοσίων δικαίων, διαταράξεως τῆς ἡσυχίας δημοσίων σωματείων, πλαστογραφίας δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν ἐγγράφων, νοθεύσεως τῶν δημοσίων σφραγίδων καὶ σημάντρων, ψευδομαρτυρίας ἐνώπιον τῆς Ἀρχῆς, παρανόμου κατακρατήσεως, παρανόμου βίας καὶ ἀπειλῆς καὶ λοιπαὶ διατάξεις τοῦ ποινικοῦ Νόμου ἐφαρμόζονται πρὸς καταστολὴν τῶν ἀξιοποίνων τούτων πράξεων, ἂν λάβωσι χώραν κατὰ τὰς ἐκλογάς.

Ἡ ἐπί τινι τῶν πράξεων τούτων καταδίκη, καὶ εἰς βαθμὸν πλημμελήματος, ἐπιφέρει αὐτοδικαίως πενταετῆ στέρησιν τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων.

ΑΡΘΡΟΝ 90. Πᾶσα ἄλλη παράβασις τῶν ἐν τῷ παρόντι Νόμῳ ὡρισμένων, ἐὰν δὲν προβλέπηται εἰδικῶς ὑπ' αὐτοῦ, ἢ δὲν ὑπάγεται εἰς τὰς διατάξεις τοῦ ποινικοῦ Νόμου, τιμωρεῖται μὲ χρηματικὴν ποινὴν 50—200 δραχμῶν ἢ μὲ φυλάκισιν μέχρι τριῶν μηνῶν.

ΑΡΘΡΟΝ 91. Ἁρμόδια πρὸς ἐκδίκασιν τῶν παραβάσεων τοῦ παρόντος [Νόμου, παρ' οἱουδήποτε καὶ ἂν διαπραχθῶσιν, εἴτε πολιτικοῦ εἴτε στρατιωτικοῦ, εἰσὶ τὰ τακτικὰ ποινικὰ δικαστήρια.

ΑΡΔΡΟΝ 93. Ἡ τιμωρία πάσης παραβάσεως τοῦ παρόντος Νόμου δύναται νὰ ἐπιδιωχθῇ καὶ δι' ἰδιωτικῆς κατηγορίας.

ΑΡΘΡΟΝ 94. Πᾶσα ἀξιόποινος πρᾶξις, σχέσιν ἔχουσα μὲ τὰς ἐκλογὰς καὶ προβλεπομένη εἴτε ὑπὸ τοῦ παρόντος, εἴτε ὑπὸ τοῦ ποινικοῦ Νόμου, τιμωρεῖται, εἴτε ἐπικυρωθῇ, εἴτε ἀκυρωθῇ ἡ ἐκλογή.

ΑΡΘΡΟΝ 95. Ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 24 τοῦ ποινικοῦ Νόμου ἐφαρμόζεται ἐπὶ πασῶν τῶν κατὰ τὸν παρόντα Νόμον μὲ ἐπανορθωτικὴν ποινὴν τιμωρουμένων πράξεων ἢ ἐλλείψεων.

Ἐκ τοῦ ἀπὸ 27 Δβρίου 1877 Νόμου ΧΞΑ'.

ΑΡΘΡΟΝ 7. Μετὰ τὴν ἐπιβολὴν τοῦ προστίμου, περὶ οὗ διακελεύει τὸ ἄρθρον 71 τοῦ εἰρημένου Νόμου, ἐὰν ὁ παρεκτραπεὶς σφαιριδιοδότης ἐπιμένῃ παραβαίνων τὸ ἑαυτοῦ καθῆκον, ἀποβάλλεται ἐκ τοῦ τόπου τῆς ψηφοφορίας παρὰ τῆς ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς, τῇ συναινέσει καὶ τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς δικαστικῆς Ἀρχῆς. Ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει, δύναται ὁ ὑποψήφιος ἢ ὁ ἀντιπρόσωπος αὐτοῦ νὰ διορίσῃ ἀμέσως ἕτερον σφαιριδιοδότην.

ΑΡΘΡΟΝ 8. Δημόσιοι ἢ δημοτικοὶ ὑπάλληλοι καὶ δικαστικοὶ λειτουργοί, οἵτινες ἤθελον ἀποδειχθῆ ὅτι ἐκ προθέσεως ἐνήργησαν καθ' οἱονδήποτε τρόπον καταχρώμενοι τὴν ἑαυτῶν ἐξουσίαν ὑπὲρ ἢ κατά τινος τῶν ψηφοφορουμένων, τιμωροῦνται διὰ χρηματικῆς ποινῆς 500 δραχ. καὶ διμήνου φυλακίσεως, συνεπαγομένης διετῆ στέρησιν τῶν πολιτικῶν αὐτῶν δικαιωμάτων.»

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ν. ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ.

ΤΟ ΝΑΥΤΙΚΟΝ
ΚΑΤΑ
ΤΟΝ ΥΠΕΡ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ ΑΓΩΝΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ
ΚΩΝΣΤ. ΝΕΣΤΟΡΙΔΟΥ

(Συνέχεια· ἴδε προηγούμενον ἀριθμόν).

Θ'.

Ὁ Σουλτὰν Μαχμοὺτ καταστρέψας τοὺς Γιανιτσάρους καὶ ἀπαλλαγεὶς τῆς ἀφορήτου τυραννίας, ἣν ὁ

ἀπειθὴς οὗτος στρατὸς ἐξήσκει ἐπὶ τῆς κυβερνήσεως καὶ τῶν ὑπηκόων αὐτοῦ, ἠθέλησε νὰ ὀργανώσῃ κατὰ τὸν εὐρωπαϊκὸν τρόπον τόν τε στρατὸν καὶ τὸν στόλον αὐτοῦ.[1] Ἡ Ἑλλὰς, ἥτις ἐφαίνετο ἀπολεσθεῖσα, ἥτις δὲν ἐκέκτητο πλέον ἢ τρεῖς ὀχυρὰς θέσεις, τὴν Ναυπλίαν, τὴν Κόρινθον καὶ τὰς Ἀθήνας, ἐνόμισεν, ὅτι ἔπρεπε νὰ μιμηθῇ τὸ παράδειγμά του. Ἡ κυβέρνησις λοιπὸν αὐτῆς διέταξε νὰ κατασκευασθῇ ἐν Ἀμερικῇ μέγα καὶ ὡραῖον μονόκροτον (ναυαρχίς), ἡ *Ἑλλὰς* καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ ἀτμόπλοιον, ἡ *Καρτερία*, φέρουσα 8 πυροβόλα τῶν 68 λιτρῶν.[2] Ὁ Ῥεσσὶτ πασσᾶς ἐπολιόρκει τὴν ἀκρόπολιν τῶν Ἀθηνῶν μηνὶ Ἰουλίῳ τοῦ 1826, οἱ δὲ Ἕλληνες ἠμύνοντο ἡρωϊκῶς. Καὶ πολλάκις μὲν ἐνόμισαν, ὅτι ὁ Ῥεσσὶτ ἔμελλε κατ' ἀνάγκην νὰ ἐκκενώσῃ τὴν Ἀττικήν, ἀλλὰ μηνὶ Δεκεμβρίῳ ἡ κατάστασις ἦτο ἡ αὐτή. Τότε δὲ ἔρθασεν εἰς Ναύπλιον ἡ *Καρτερία* καὶ ἡ *Ἑλλάς*.[3] Καὶ ὁ μὲν Μιαούλης ὕψωσε τὴν σημαίαν ἐπὶ τῆς ναυαρχίδος, ἡ δὲ διοίκησις τοῦ ἀτμοπλοίου ἐνεπιστεύθη εἰς τὸν ἄγγλον ἀξιωματικόν, τὸν πλοίαρχον Ἄστιγγα (Hastings).[4]

Τῇ 23/4 Φεβρουαρίου 1824 ἡ *Καρτερία* ἐποιήσατο δοκιμὴν τοῦ πυροβολικοῦ της κατὰ τῶν τειχῶν τοῦ ὀχυροῦ μοναστηρίου τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος, ὅπερ 2,300 Ἕλληνες στρατιῶται ἀποβιβασθέντες εἰς τὸν λιμένα τοῦ Φαλήρου προσέβαλλον συγχρόνως.[5] Τὸ ὀχύρωμα τοῦτο, κλεῖον τὴν ὁδὸν τοῦ Πειραιῶς, ἀντέστη νικηφόρως καὶ πρὸς τὰς σφαίρας τῶν 68 λιτρῶν τοῦ πλοιάρχου Ἄστιγγος καὶ πρὸς τὰς ἐφόδους τοῦ κατὰ ξηρὰν στρατοῦ. Ἀλλὰ τέσσαρας ἡμέρας βραδύτερον ἡ *Καρτερία* εἰσερχομένη εἰς τὸν λιμένα τοῦ Πειραιῶς ἐξηνάγκασε εἰς ὑποχώρησιν τοὺς Τούρκους, οἵτινες εἶχον προσπαθήσει νὰ ἐπιτεθῶσι κατὰ τῆς μικρᾶς τῶν Ἑλλήνων μοίρας πρὸ ὀλίγου ἀποβιβασθείσης.[1]

Ὁ Μιαούλης,[2] ὅπως καταπονήσῃ τὸν Ῥεσσὶτ ἐκ τῶν ὄπισθεν, εἰσῆλθεν εἰς τὸν πορθμὸν τῆς Εὐβοίας μετὰ τῆς *Ἑλλάδος*, τῆς *Καρτερίας* καὶ ἑνὸς πάρωνος,[3] ἐφ' ὧν εἶχον ἐπιβιβασθῆ 500 στρατιῶται. Καίτοι τὸ πυροβολικὸν τοῦ Ἄστιγγος ταχέως ἐπέβαλε σιγὴν εἰς κανονοστοιχίαν ὑπερασπιζομένην τὸν ὅρμον τοῦ Ὠρωποῦ, ὁ διοικητὴς τοῦ κατὰ ξηρὰν στρατοῦ δὲν ἐτόλμησε νὰ κάμῃ ἀπόβασιν καὶ οὕτως ὁ στρατὸς ἐπανῆλθεν εἰς Φάληρον.[4]

Οἱ Ἕλληνες μὴ ἔχοντες πλέον πεποίθησιν ἢ εἰς τοὺς ἄνδρας καὶ τὰ χοηματικὰ μέσα τῆς Δύσεως, ἐνεχείρισαν τὴν ἀνωτάτην διοίκησιν τοῦ μὲν στρατοῦ τῷ στρατηγῷ Τζούρτζ,[5] τοῦ δὲ στόλου τῷ ἐνδόξῳ λόρδῳ Κόχραν, ἐκείνῳ, ὅστις τῷ 1809 εἶχεν ὁδηγήσει τὰ ἀγγλικὰ πυρπολικὰ κατὰ τοῦ γαλλικοῦ στόλου ὁρμοῦντος ἐν τῇ νήσῳ Aix καὶ ὅστις ἐπιτυχῶς εἶχε διευθύνει τὰ ναυτικὰ τῆς Χιλῆς καὶ τῆς Βρασιλίας κατὰ τοὺς πολέμους, εἰς οὓς αἱ χῶραι αὗται ὤφειλον τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτῶν.[6] Οὕτω

1) Σ. Μ. Τὰ κατὰ τὴν τρομερὰν καταστροφὴν τῶν Γιανιτσάρων ἴδε ἐν ἐκτάσει παρὰ Γερβίνῳ (τομ. Β'. σελ. 200 καὶ ἑξῆς). Συντόμως δὲ ἐκτίθενται τὰ γεγονότα ὑπὸ τοῦ Τρικούπη (τομ. Γ'. σελ. 354 καὶ ἑξῆς) καὶ τοῦ Μενδελσῶνος (τόμ. Α'. 570).

2) Σ. Μ. Τὰ περὶ τῆς ναυπηγίας τῶν δύο τούτων πλοίων καὶ τῆς σκανδαλώδους διαγωγῆς τῶν Εὐρωπαίων ἐν τῇ ὑποθέσει ταύτῃ βλεπέτω ὁ ἀναγνώστης τὸν Γερβῖνον (τόμ. Β'. σελ. 112 καὶ ἑξῆς.)

3) Σ. Μ. Ἡ μὲν Καρτερία ἔφθασε κατὰ 7βριον, κατὰ δὲ τὰ τέλη Νοεμβρίου ἔφθασεν ἡ Ἑλλὰς (Γερβίν. τόμ. Β'. σελ. 279.) Μένδελσων, (τόμ. Α'. σελ. 614.) Ὀρλανδ. (τόμ. Β'. σελ 417). Ὅτε κατὰ πρῶτον εἶδον οἱ Ἕλληνες χωρικοὶ τὴν Καρτερίαν, διηγοῦντο ὅτι ὁ ἀτμὸς ὤθησε τὸ πλοῖον μέχρι τῆς κορυφῆς τοῦ Παλαμηδίου! Πρὸς τὸν συγγραφέα τῆς παρούσης διατριβῆς συμφωνεῖ ὁ Τρικούπης (τόμ. Δ'. σελ. 43) λέγων ὅτι τὰ πλοῖα ἔφθασαν σχεδὸν συγχρόνως.

4) Σ. Μ. Ὁ Ἄστιγξ εἶχεν ἔλθει μετὰ τῆς Καρτερίας.

5) Σ. Μ. Εἰς Μουνυχίαν εἶχεν ἀποβιβασθῆ ὁ ἄγγλος στρατηγὸς Γόρδων μετὰ 2,000 Ἑλλήνων καὶ 15 πυροβόλων οὐχὶ τῇ 23/4, ἀλλὰ τῇ 24/5 Φεβρουαρίου (πρβλ. Γερβῖνον, τόμ. Β'. σελ. 280 καὶ ἑξῆς. Μενδελσῶνα, τόμ. Α'. σελ. 612.

1) Σ. Μ. Ἰδέτω ὁ ἀναγνώστης τὰ γενόμενα κατὰ τὴν Μουνυχίαν καὶ τὴν Ἀττικὴν ἐν γένει τὸν Γερβῖνον (τομ. Β'. σελ. 280 καὶ ἑξῆς), τὸν Μενδελσῶνα (τόμ. Α'. σελ. 612 καὶ ἑξῆς) καὶ τὸν Τρικούπην (τόμ. Δ'. σελ. 100 καὶ ἑξῆς).

2) Σ. Μ. Ἡ εἰς Ὠρωπὸν ἐκστρατεία δὲν ἐγένετο τῇ πρωτοβουλίᾳ τοῦ Μιαούλη, ἀλλὰ τῇ ἀποφάσει τῆς Κυβερνήσεως πρὸς ἀντιπερισπασμὸν τοῦ Κιουταχῆ. Ἐγένετο δὲ κατὰ τὰ τέλη Φεβρουαρίου.

3) Σ. Μ. Ὁ ἄλλος πάρων ἦτο ὁ Νέλσων, ἐφ' οὗ ἐπέβαινεν ὁ Δημ. Παπανικολῆς Ψαριανός, ἦτο δὲ κατὰ Ὀρλάνδον καὶ ἡ γολέττα Ἀσπασία ὑπὸ τὸν Σπετσιώτην Ἀδριανὸν Σωτηρίου (Ὀρλ. Ναυτ. τομ. Β'. σελ. 463).

4) Σ. Μ. Ὁ Διοικητὴς τοῦ κατὰ ξηρὰν στρατοῦ ἦτο κατὰ δυστυχίαν ὁ φιλέλλην Βαυαρὸς Ἔϊδεκ. Τὰ περὶ τῆς ἐκστρατείας ταύτης ἰδέτω ὁ ἀναγνώστης τὸν Μενδελσῶνα (τόμ. Α'. σελ. 613, τὸν Τρικούπην (τόμ. Δ'. σελ. 110 καὶ ἑξῆς). καὶ τὸν Ὀρλάνδον (τομ. Β'. σελ. 462 καὶ ἑξῆς).

5) Σ. Μ. Ὁ στρατηγὸς Τσούρτζ ἦλθεν εἰς Ἑλλάδα τῇ 26/9 Μαρτίου 1827, εἶχε δὲ διακριθῆ κατὰ τοὺς Νεαπολιτικοὺς πολέμους· ἴδε περὶ αὐτοῦ τὸν Τρικούπην (τόμ. Δ'. σελ. 117).

6) Σ. Μ. Ὁ Κόχραν ἢ Κοχράνης διορισθεὶς στόλαρχος ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα τῇ 5/17 Μαρτίου 1827. Ἡ φήμη τοῦ ἀνδρὸς καὶ ἡ μεγάλη ναυτικὴ αὐτοῦ ἱκανότης ἐνε-

λοιπὸν χώρα, ἐν ᾗ ὑπῆρχον ναύαρχοι καὶ πλοίαρχοι ὡς ὁ Μιαούλης, ὁ Σαχτούρης, ὁ Κανάρης καὶ ὁ Πιπῖνος[1], δὲν ἐδίσταζε νὰ ὑπαχθῇ ὑπὸ τὰς διαταγὰς ξένου ἔχοντος μὲν ἀληθῶς μεγάλα στρατιωτικὰ προτερήματα, ἀλλὰ μὴ γνωρίζοντος παντάπασι τὰ ἤθη, τὰς παραδόσεις, τὸν τρόπον τοῦ πολεμεῖν τῶν Ἑλλήνων ναυτῶν. Ἦτο μέγα σφάλμα καλῶς παρασκευασθέν, ἵνα συμπληρώσῃ τὴν καταστροφὴν στόλου, ἐν ᾧ ἤδη ὑπῆρχον τοιαῦται αἰτίαι ταραχῶν καὶ διχονοιῶν. Ὁ Μιαούλης ὅμως τοσούτῳ μετριόφρων, ὅσῳ καὶ ἀνδρεῖος, προσηνέχθη νὰ εἶνε ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ νέου ναυάρχου ὡς πλοίαρχος αὐτοῦ[2].

Τῇ 4/16 Ἀπριλίου ὁ Κόχραν μετὰ 8 πολεμικῶν πλοίων, 4 φορτηγῶν καὶ 1200 στρατιωτῶν ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ στρατηγοῦ Τζοὺρτζ κατέλιπε τὰς Σπέτσας, ἵνα φέρῃ ἐπικουρίαν εἰς τὴν ἀκρόπολιν τῶν Ἀθηνῶν. Τέσσαρας ἡμέρας βραδύτερον ἡ ἀποβίβασις συνετελέσθη. Τῇ 13/25 Ἀπριλίου εἷς πάρων καὶ τρεῖς ἡμιολίαι πλαγιοδετημέναι ἐν τῇ εἰσόδῳ τοῦ Πειραιῶς ἐκανονοβόλουν συγχρόνως μετὰ τῆς κανονοστοιχίας τῆς ξηρᾶς τὸ μοναστήριον τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος, ἤδη ἡμικατεστραμμένον ἐκ τῶν σφαιρῶν τῆς Καρτερίας. Ἕλληνες ναῦται ἀποβιβασθέντες ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ ἄγγλου ταγματάρχου Οὐρκουάτου (Urquhart) ἐβοήθησαν τὸν στρατὸν νὰ κυριεύσῃ προχώματά τινα ἐγερθέντα ὑπὸ τοῦ τουρκικοῦ στρατοῦ.[3] Τῇ 14/26 ἡ *Ἑλλὰς* προσέρχεται καὶ τὰ βλήμματα τῶν 30 αὐτῆς κανονίων κατέστρεψαν σχεδὸν ἐντελῶς τὸ μοναστήριον. Τῇ 15/27 προσβάλλει μέρη τινὰ τοῦ τείχους ὄρθια ἱστάμενα. Τέλος τῇ 16/28 οἱ 300 τῆς φρουρᾶς· Ἀλβανοί, οἵτινες ἕως τότε πολλὰς τῶν ἀποβιβασθέντων Ἑλλήνων ἐφόδους ἀπέκρουσαν, ἐγένοντο αἰχμάλωτοι πολέμου. Οἱ ἐπαναστάται πρὸς αἶσχος τοῦ ἀγῶνος των παρεβίασαν ἀναξίως τὴν συνθήκην κατασφάζοντες τοὺς ἡττηθέντας[1].

Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν[2] ὁ ναύαρχος Ἄστιγξ ἡνώθη μετὰ τοῦ ὑποναυάρχου Κριεζῆ πολιορκοῦντος τὸν λιμένα τοῦ Βώλου μετὰ δύο παρώνων καὶ δύο ἡμιολιῶν[3]. «Ἡ *Καρτερία* εἰσῆλθεν εἰς τὸν κόλπον, »ἐκυρίευσε πέντε φορτηγά, κατέστρεψεν ἄλλα τέσ»σαρα καὶ ἀνακαλύψασα παρὰ τὸ Τρίκερι, ἐν τῷ »βορείῳ πορθμῷ τῆς Εὐβοίας, ἕνα πολεμικὸν πά»ρωνα προσδεδεμένον ἐν τῇ ξηρᾷ ἔν τινι κόλπῳ, κα»τέκαυσεν αὐτὸν ἐν ὀλίγαις στιγμαῖς διὰ τῶν πυ»ρίνων σφαιρῶν αὐτῆς[4].»

Τῇ 24/6 Μαΐου ὁ μικρὸς στρατὸς τοῦ στρατηγοῦ Τζοὺρτζ σφοδρῶς προσβληθεὶς ὑπὸ τοῦ τουρκικοῦ στρατοῦ ἠναγκάσθη νὰ ἐπιβιβασθῇ.[5] Ἡ φρουρὰ τῆς Ἀκροπόλεως ἐγκαταλειφθεῖσα εἰς τὰς ἑαυτῆς

θάρρυναν τοὺς φιλέλληνας καὶ ἐστήριζον ἐπ' αὐτοῦ τὰς ἐλπίδας των περὶ τῆς σωτηρίας τῆς Ἑλλάδος. Αἱ ἐλπίδες ὅμως τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν φιλελλήνων διεψεύσθησαν δυστυχῶς, ἡ δὲ ἐν Ἑλλάδι ἀποτυχία αὐτοῦ ἠμαύρωσε τὴν προτέραν δόξαν τοῦ Κόχραν. Τὰ περὶ αὐτοῦ βλεπέτω ὁ ἀναγνώστης ἐν Γερβίνῳ (τόμ. Β'. σελ. 374 καὶ ἑξῆς), Μενδελσῶνι (τόμ. Α'. σελ. 615), ἐν Τρικούπῃ (τόμ. Δ'. σελ. 117 καὶ ἑξῆς)

1) Σ. Μ. Ἐλησμόνησε φαίνεται ὁ συγγραφεὺς τὸν Ἀνδροῦτσον, τὸν Κριεζῆν, τὸν Τομπάζην, τὸν Νικόδημον καὶ τόσους ἄλλους.

2) Σ. Μ. Τὴν διαγωγὴν ταύτην τοῦ ναυτικωτάτου καὶ ἀνδρειοτάτου Μιαούλη ἐξαίρουσι πάντες οἱ ἱστορικοί, ἡμέτεροι καὶ ξένοι. «Ὁ ἀνδρεῖος Μιαούλης, λέγει ὁ Γερβῖνος, »εἰς ὃν ὁ ἕλλην στόλος ὤφειλεν ὅλας αὐτοῦ σχεδὸν τὰς »δάφνας, ἐφάνη καὶ κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην ὡς πάν»τοτε μετριόφρων, πλήρης αὐταπαρνήσεως καὶ πιστὸς »ἑαυτῷ καὶ πολιτικῶς καὶ ἠθικῶς· εἰλικρινῶς καὶ τιμίως »ἐγκατέλιπε τὴν θέσιν τοῦ ναυάρχου καὶ ἐδέχθη τὴν τοῦ »ἁπλοῦ πλοιάρχου (τόμ. Β'. σελ. 276).» Ὀρθότατα καὶ δικαιότατα κρίνει καὶ ὁ Τρικούπης περὶ τοῦ ἀνδρὸς (τόμ. Δ'. σελ. 122 καὶ ἑξῆς.»

3) Σ. Μ. Ὁ Οὐρκουάτος ἦτο κατὰ Γερβῖνον (τομ. Β'. σελ. 284) συγγενὴς τοῦ Κόχραν.

1) Σ. Μ. Τὰ γενόμενα ἀπὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ Κόχραν εἰς Πειραιᾶ μέχρι τῆς παραδόσεως τῶν Ἀλβανῶν καὶ τῆς παρανόμου σφαγῆς αὐτῶν ἴδε ἐν ἐκτάσει Τρικούπην (τόμ. Δ'. σελ. 135 καὶ ἑξῆς), Μενδελσῶνα (τόμ. Α'. σελ. 626 καὶ ἑξῆς), καὶ Γερβῖνον (τόμ. Β'. σελ. 284 καὶ ἑξῆς). Σημειωτέον δὲ ὅτι ὁ Γερβῖνος ἀναβιβάζει τοὺς ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος Ἀλβανοὺς ἢ Γκέκας εἰς 700 (τόμ. Β'. σελ. 281).

1) Σ. Μ. Ὁ Ἄστιγξ ἦτο ἐν Βώλῳ τῇ 8/20 Ἀπριλίου κατὰ τὸν Γερβῖνον (τόμ. Β'. σελ. 283), τὸν Μενδελσῶνα (τόμ. Α'. σελ. 625) καὶ τὸν Τρικούπην (τόμ. Δ'. σελ. 112).

3) La Station du Levant, par le vice-amiral Jurien de la Gravière.

4) Σ. Μ. Τὰ ἐν Βώλῳ πλοῖα ἦσαν ὁ Θεμιστοκλῆς, ὅστις ἀνῆκεν εἰς τοὺς ἀδελφοὺς Τομπάζη, ὑπὸ τὸν Ῥαφαλιᾶν, ὁ Ἄρης ὑπὸ τὸν Κριεζῆν, ἡ Ἀσπασία ὑπὸ τὸν Σωτηρίου καὶ ἡ Παναγία ὑπὸ τὸν Νέγκαν, κατὰ τὸν Τρικούπην (τόμ. Δ'. σελ. 112), τὸν Μενδελσῶνα (τόμ. Α'. σελ. 625), παράβαλε Ὀρλάνδ. Ναυτ. (τόμ. Β'. σελ. 464 καὶ ἑξῆς).

5) Σ. Μ. Ἐννοεῖ, νομίζομεν, ὁ συγγραφεὺς τὴν καταστροφὴν τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ παρὰ τὸ Φάληρον κατὰ τὴν ἀποφράδα ἡμέραν τῆς 22 Ἀπριλίου 1827, προελθοῦσαν ἕνεκα τῆς παραλόγου ἐπιμονῆς τοῦ Λόρδου Κόχραν. Τὰ περὶ τῆς καταστροφῆς ταύτης, καθ' ἣν ἐφονεύθη καὶ ὁ Καραϊσκάκης, βλέπε Τρικούπην (τόμ. Δ'. σελ. 142 καὶ ἑξῆς), Γερβῖνον (τόμ. Γ'. σελ. 285 καὶ ἑξῆς), Μενδελσῶνα (τόμ. Α'. σελ. 629) καὶ Ὀρλάνδον (τόμ. Β'. σελ. 469 καὶ ἑξῆς).

δυνάμεις ὑπέγραψε τῇ 24/5 Ἰουνίου ἔντιμον συνθήκην ἕνεκα τῆς παρεμβάσεως τοῦ γάλλου ναυάρχου Δὲ Ῥιγνῆ. Ἀλλ' ἡ μεγίστη δυσχέρεια ἦτο νὰ ἐμποδίσωσι τοὺς ἐξηγρειωμένους ἕνεκα τῆς σφαγῆς τῶν ἑαυτῶν συμπολιτῶν ἐν τῷ ἁγίῳ Σπυρίδωνι Τούρκους νὰ παραβιάσωσι τοὺς ὅρους τῆς συνθήκης. Οἱ Ἕλληνες ἔπρεπε νὰ ἐπιβιβασθῶσιν ἐν τῷ λιμένι τοῦ Φαλήρου μίαν περίπου λεύγαν ἀπέχοντος ἀπὸ τῆς ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν. Ὁ ναύαρχος Δὲ Ῥιγνῆ, τρεῖς ἀξιωματικοὶ Γάλλοι καὶ πολλοὶ ἀξιωματικοὶ Τοῦρκοι συνώδευσαν αὐτοὺς κατὰ τὴν ἐπικίνδυνον ταύτην πορείαν. Ὁ Ῥεσσὶτ ἐκώλυε μετὰ τοῦ ἱππικοῦ του τὸν ἐπίλοιπον στρατόν, ὅστις ἤθελεν παρὰ τὴν θέλησιν πάντων νὰ ἐκδικηθῇ κατὰ τῶν ἀνδρῶν, γυναικῶν καὶ τέκνων, τὸν φόνον τῶν 300 Ἀλβανῶν τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος. Τὰ συνετὰ μέτρα τοῦ Τούρκου ἀρχιστρατήγου, ἡ γενναία ἀφοσίωσις τοῦ Γάλλου ναυάρχου, προέλαβον δεινά, τὰ ὁποῖα ἐδύνατό τις πολὺ δικαίως νὰ φοβῆται. Ὁ ναύαρχος ὅμως Δὲ Ῥιγνῆς ἔλαβεν ἀντὶ πάσης εὐγνωμοσύνης ἐπιστολὴν ἀνάρμοστον παρὰ τοῦ στρατηγοῦ Τζούρτζ, ὅστις ἐμέμφετο αὐτόν, διότι ἐπέσπευσε διὰ τῆς παρεμβάσεώς του τὴν παράδοσιν τῶν Ἀθηνῶν[1]. Ἀνωφελὲς εἶνε νὰ εἴπωμεν, ὅτι εἰς τὴν ἐπιστολὴν ἀπήντησεν ὁ Γάλλος ναύαρχος τὰ δέοντα. Τοιοῦτοι ἦσαν συχνότατα οἱ τρόποι τῶν φιλελλήνων πρὸς τοὺς οὐδετέρους, ὁσάκις οὗτοι ἠναγκάζοντο νὰ προστατεύσωσι τὰ δίκαια τῆς φιλανθρωπίας καὶ τῆς δικαιοσύνης.

Ἡ Κόρινθος λοιπὸν καὶ ἡ Ναυπλία ἦσαν τὰ μόνα φρούρια τῆς ξηρᾶς, τὰ ὁποῖα ἔμενον εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἐπαναστατῶν. Τὰ μέλη τῆς Κυβερνήσεως περιμένοντα τὴν ἔλευσιν τοῦ κόμητος Καποδιστρίου, ὅστις πρὸ ὀλίγου εἶχεν ἐκλεχθῆ πρόεδρος τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ ἑπτὰ ἔτη, πάντοτε διῃρημένα, πάντοτε φθονοῦντα ἄλληλα, καθιδρύθησαν ἐν Ναυπλίᾳ, θέσει ἀπορθήτῳ, ἐφ' ὅσον τὰ ἑλληνικὰ πλοῖα εὕρισκον ἐν Ὕδρᾳ στήριγμα νὰ ἐμποδίσωσι τοὺς Μουσουλμάνους νὰ πολιορκήσωσι δραστηρίως τὴν Ναυπλίαν διὰ θαλάσσης. Κατὰ τῆς νήσου λοιπὸν ταύτης ὁ Μεχμὲτ Ἀλῆς ἀπεφάσισε νὰ διευθύνῃ πάσας αὐτοῦ τὰς προσπαθείας. Ὁ στόλος αὐτοῦ συνηγμένος ἐν τῷ λιμένι τῆς Ἀλεξανδρείας ἡτοιμάζετο μετὰ δραστηριότητος διὰ τὴν ἐκστρατείαν ταύτην[1].

Ὁ Κόχραν ἠθέλησε νὰ ἐπαναλάβῃ τῇ 29/10 Αὐγούστου 1825 κατὰ τῶν ναυτικῶν δυνάμεων τοῦ πασσᾶ τῆς Αἰγύπτου τὴν ἀπόπειραν, πρὸς ἣν προσέκρουσαν ὁ Κανάρης καὶ ὁ Τομπάζης. Ἐπιβαίνων ἐπὶ τῆς *Ἑλλάδος* συνῆψε μάχην πρὸς δύο δρόμωνας αἰγυπτίους ὁρμοῦντας παρὰ τὸ ἀκρωτήριον τοῦ Πάπα· ἡ ἄνευ ἀποτελέσματος αὕτη μάχη διήρκεσεν ἀπὸ τῆς 8ῆς πρωϊνῆς ὥρας μέχρι τῆς 10ῆς μ. μ.[2] ἐπιστρέψας εἰς Ναυπλίαν ὁ Κόχραν προσέλαβεν ὑπὸ τὰς διαταγὰς αὐτοῦ 23 πλοῖα καὶ παρέστη πρὸ τῆς Ἀλεξανδρείας μετὰ μεσημβρίαν τῆς 4/16 Ἰουνίου 1827. Καί τοι ὕψωσεν αὐστριακὴν σημαίαν, ἡ προσέγγισις αὐτοῦ ἐδηλώθη ὑπὸ αἰγυπτιακοῦ πάρωνος, ὅς τις περιέτλεεν ἔξωθεν. Ὁ πάρων οὗτος σπεύδων νὰ εἰσέλθῃ ταχέως εἰς τὸν λιμένα ἐξώκειλεν. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον ῥιφθὲν κατ' αὐτοῦ πυροπολικὸν ἀπέτυχεν, ἕτερον δὲ εὐτυχέστερον κατώρθωσε νὰ πυροπολήσῃ τὸν πάρωνα. Ἀλλ' ὁ θόρυβος εἶχε διαδοθῆ, ὁ δὲ Μεχμὲτ Ἀλῆς διέταξε νὰ ἀναχωρῶσιν εἰς τὸ πέλαγος ὅσα τῶν πλοίων τοῦ στόλου του ἦσαν ἕτοιμα. Ὁ ἑλληνικὸς στόλος κωλυόμενος ὑπὸ τῆς νηνεμίας, διῆλθεν ὅλην τὴν νύκτα ἔξωθεν τῆς Ἀλεξανδρείας. Τῇ πρωΐᾳ τῆς 5/17, 13 Μουσουλμανικὰ πλοῖα ἐξήρχοντο ἐκ τοῦ λιμένος διοικούμενα ὑπὸ τοῦ Μεχμὲτ Ἀλῆ, τοῦ ἰδίου ἐπιβαίνοντος ἐπὶ πάρωνος. Ὁ Κόχραν καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ἐπλαγίαζε πολὺ μακρὰν τῆς ξηρᾶς ὀλίγην ἔχων ἀναμφιβόλως ἐπιθυμίαν νὰ ὑποστῇ τὴν μάχην. Ἡ αἰγυπτιακὴ μοῖρα τῇ ἑσπέρᾳ ἠγγυροβόλησε πρὸ τῶν πόρων τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ τῇ ἑπομένῃ προσετέθησαν καὶ ἄλλα πλοῖα. Ὁ Μεχμὲτ Ἀλῆς ἀνήχθη τῇ 6/18 Ἰουνίου μετὰ 24 πλοίων, ὧν ἓξ ἦσαν μονόκροτα καὶ ὀκτὼ δρόμωνες. Εἰς μάτην ἐπειράθη νὰ συναντήσῃ τὸν ἑλληνικόν· διατάξας δὲ τὸν στόλον του νὰ καταδιώξῃ αὐτὸν μέχρι τῆς Ῥόδου ἐπανῆλθεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν.[3]

---

[1]) Σ. Μ. Ὁ λαὸς ἦτο παρωργισμένος κατὰ τὸν Γερβῖνον (τόμ. Β'. σελ. 210) καὶ κατὰ τοῦ Κόχραν, τοῦ Τζούρτζ, τοῦ Δὲ Ῥιγνῆ καὶ τοῦ Φαβιέρου καὶ νομίζομεν ὅτι δὲν ἦτο ἄδικος ἡ ὀργὴ αὐτοῦ πρβλ. Μενδελσῶνα (τόμ. Α'. σελ. 640).

[1]) Σ. Μ. Ἴδε Γερβῖνον (τόμ. Β'. σελ. 291), Μένδελσ. (τόμ. Α'. σελ. 656).

[2] Σ. Μ. Πρβλ. Τρικούπην τόμ. Δ'. σελ. 175, Μενδελ. τόμ. Α'. σελ. 657 καὶ Ὀρλάνδον, τόμ. Β'. σελ. 4886.

[3]) Σ. Μ. Ἴδε τὰ περὶ τῆς ἀποτυχίας ταύτης τοῦ ἀλλαχοῦ μὲν δοξασθέντος, ἐν Ἑλλάδι δέ, καθὼς οἱ πλεῖστοι τῶν Φιλελλήνων, πλὴν τοῦ γενναίου καὶ ἀφιλοκερδοῦς Ἀστιγγος, ὅστις δυστυχῶς ἐφονεύθη ἐν ἐφόδῳ κατὰ τοῦ Αἰτωλικοῦ τῇ 11/23 Μαΐου 1828 (Ἴδε Γερβ. τομ. Β'. σελ. 379), ἀποτυχόντος Λόρδου Κόχραν τὸν Γερβῖνον (τόμ. Β'. σελ. 352), τὸν Μενδελσῶνα (τόμ. Α'. σελ. 657 καὶ ἑξῆς), τὸν Τρικούπην (τόμ. Β'. σελ. 176) καὶ τὸν Ὀρλάνδον (τόμ. Β'. σελ. 488 καὶ ἑξῆς).

Ὁ Μιαούλης δυσαρεστούμενος βεβαίως ἐπὶ τῇ ἴσως ὑπερβολικῇ προφυλάξει τοῦ λόρδου Κόχραν κατέλιπε τὴν διοίκησιν τῆς *Ἑλλάδος* καὶ ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἰδίου πάρωνος. Τὰ ἑλληνικὰ πλοῖα ἐπανῆλθον εἰς Ὕδραν ἀφήσαντα τὸν ναύαρχον αὐτῶν νὰ διατρέχῃ μόνος τὴν θάλασσαν τοῦ Αἰγαίου.

Τῇ 21/3 Αὐγούστου ὁ Κόχραν πλέων μετὰ τῆς *Καρτερίας* συνήντησεν ἐν τῷ κόλπῳ τῶν Πατρῶν μικρὰν μουσουλμανικὴν μοῖραν· προσβαλὼν αὐτὴν ἐκθύμως, ἐγένετο κύριος μετὰ μιᾶς ὥρας ἀγῶνα μεγάλου συνηστίου δρόμωνος καὶ πολεμικῆς ἡμιολίας, τὰ ὁποῖα μετήνεγκεν εἰς Πόρον.[1]

Ἡ χριστιανικὴ Εὐρώπη βαθέως συγκινηθεῖσα ἐκ τῶν παθημάτων τῆς Ἑλλάδος ἀπεφάσισε τέλος νὰ δώσῃ πέρας εἰς τὸν φρικαλέον πόλεμον, ὅστις εἶχεν ἀρχίσει πρὸ ἓξ ἐτῶν. Τῇ 24/6 Ἰουλίου τοῦ 1827 ἡ Ἀγγλία, ἡ Γαλλία καὶ ἡ Ῥωσσία συνεφώνησαν νὰ παράσχωσι τοῖς ἐμπολέμοις τὴν ἑαυτῶν μεσολάβησιν ἀπαιτοῦσαι παρ' ἑκατέρου τὴν ἄμεσον τῶν ὅπλων κατάθεσιν. Ἀλλὰ πρὶν ἡ διπλωματικὴ αὕτη ἐνέργεια ἀνακοινωθῇ τῷ Μεχμὲτ Ἀλῆ, στόλος τουρκο-αιγυπτιακὸς ἐξ 92 πλοίων ἀπέπλεεν ἐξ Ἀλεξανδρείας ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Ταχὶρ πασσᾶ καὶ τοῦ Μωχαρὲμ-Βέη. Ὁ τρομερὸς οὗτος στόλος σκοπῶν νὰ προσβάλῃ τὴν Ὕδραν ἠγκυροβόλησε τῇ 27/8 7βρίου ἐν τῷ λιμένι τῆς Πύλου.[2] Ἐνταῦθα οἱ στόλοι τῶν τριῶν Κυβερνήσεων τῶν ὑπογραψασῶν τὴν συνθήκην τοῦ Λονδίνου ἀπεφάσισαν νὰ πολιορκήσωσι τὰς θαλασσίας τοῦ Ἰβραὴμ δυνάμεις διὰ νὰ ἐμποδίσωσιν αὐτὸν νὰ πραγματοποιήσῃ τὰ σχέδιά του. Πολλαὶ ἀπόπειραι ἐξόδου τῶν τουρκο-αιγυπτιακῶν μοιρῶν ἐμποδίσθησαν ὑπὸ τῶν ναυάρχων Δὲ Ῥιγνῆ καὶ Κοδριγκτῶνος.[3]

Οἱ Ἕλληνες ὅμως, οἵτινες ἀπεδέξαντο τὴν ἐπιβληθεῖσαν ὑπὸ τῶν τριῶν Δυνάμεων ἀνακωχὴν δὲν ἐκωλύοντο παντάπασι νὰ παραβιάζωσιν αὐτάς. «Τῇ »6/18 7βρίου 1827 ὁ Κόχραν ὥρμει πρὸ τοῦ Με»σολογγίου μετὰ 23 ἱστιοφόρων. Ἀποκρουσθεὶς ὑπὸ »τῶν ὑπερασπιστῶν τοῦ Βασιλαδίου, ἐπέστρεφεν »εἰς Σύρον, ἀλλ' ἀναχωρῶν παρήγγειλε τῷ πλοι»άρχῳ Ἄστιγγι νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὸν Κορινθιακὸν »κόλπον. Στολίσκος ἐκ παρώνων ἓξ καὶ μιᾶς ἡμιο»λίας ἀλγερίνης κατεῖχε τὸν ὅρμον τῆς Σκάλας ἐν »τῷ κόλπῳ τῶν Σαλώνων. Ὁ Ἄστιγξ ἦλθε μετὰ »τοῦ ἀτμοπλοίου τῆς *Καρτερίας*, τοῦ πάρωνος *Σω»τῆρος* καὶ δύο κανονιοφόρων φερουσῶν ἀνὰ 2 τη»λεβόλα τῶν 32 λιτρῶν. Οἱ ὅλμοι (τὰ ὀβούζια) »καὶ αἱ ἐρυθραὶ σφαῖραι τῆς *Καρτερίας* ἐπέβαλον »σιωπὴν εἰς τὰς κανονοστοιχίας, αἵτινες ὑπερησπί»ζοντο τὸν κόλπον, καὶ κατέστρεψαν ἐν διαστήματι »ἑλλάτονι τῆς μιᾶς ὥρας τὸν τουρκικὸν στολίσκον[1] ».

Ὁμολογητέον, ὅτι ἡ διαγωγὴ αὕτη δὲν ἐδύνατο νὰ καταπραΰνῃ τὴν ὀργὴν τοῦ Ἰβραήμ, ὅστις ἤρξατο νὰ καταστρέφῃ πάλιν τὸν Μωρέαν. Οἱ ναύαρχοι Κόδριγκτων, Ῥιγνῆς καὶ Ἔϊδεν ἀναγκαζόμενοι ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον νὰ μετέλθωσι καταναγκαστικὰ μέσα, ἀπεφάσισαν νὰ ἀπέλθωσι τῇ 8/20 Ὀκτωβρίου εἰς τὸν λιμένα τοῦ Ναυαρίνου, ἵνα κρατῶσι τὸν τουρκοαιγυπτιακὸν στόλον ὑπὸ τὸ πῦρ τῶν τηλεβόλων αὐτῶν. Γνωρίζομεν, ὅτι ἡ καταστροφὴ τῶν ναυτικῶν δυνάμεων τῶν Ὀθωμανῶν ὑπῆρξε τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀποφάσεως ταύτης, ἥτις τοσοῦτον ποικίλως ἐκρίθη ὑπὸ πολιτικὴν ἔποψιν. Δὲν θὰ ἀφηγηθῶμεν ἐνταῦθα τὴν ναυμαχίαν τῆς Πύλου, ἣν αἱ ἐπίσημοι ἐκθέσεις τῶν ναυάρχων καὶ πολλαὶ διηγήσεις συγγραφέων τὰ μάλιστα ἀξιοπίστων κατέστησαν ἀρκούντως γνωστήν[2]. Θὰ εἴπωμεν μόνον, ὅτι ἡ ἀναγέννησις τοῦ ναυτικοῦ τῆς Γαλλίας χρονολογεῖται τρόπον τινὰ ἀπ' ἐκείνης τῆς μάχης, καθ' ἣν πληρώματα τῶν ἀγγλικῶν πλοίων διέκοψαν τὸν κανονοβολισμὸν των διὰ νὰ θαυμάζωσι τοὺς θαυμασίους χειρισμοὺς τῶν μονοκρότων καὶ τῶν πλοίων ἡμῶν. Οἱ στόλοι τῆς Γαλλίας, τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Ῥωσσίας ἔσωσαν τὴν Ἑλλάδα. Ἀλλὰ νησιῶταί τινες τοῦ Αἰγαίου ἐδήλωσαν τὴν ἑαυτῶν εὐγνωμοσύνην πρὸς

---

[1]) Σ. Μ. Συνέλαβε μίαν τουρκικὴν κορβέτταν καὶ μίαν Τυνησίαν ἡμιολίαν (Γερβιν. τόμ. Β'. σελ. 357. Μενδελ. τόμ. Α'. σελ. 659. Ὀρλάνδ. τόμ. Β'. σελ. 492. καὶ Τρικούπην, τόμ. Δ'. σελ. 183). Σημειωτέον δέ, ὅτι ἡ ναυμαχία ἐνένετο μεταξὺ Γλαρέντσας καὶ τοῦ ἀκροτηρίου Πάπα.

[2]) Σ. Μ. Ὁ στόλος συνίστατο ἐξ 92 πλοίων, ὧν 51 ἦσαν πολεμικά. Ἔφερε δὲ ἓν σύνταγμα τακτικοῦ πεζικοῦ (4,000) καὶ ὀλίγους ἱππεῖς, ἀλλ' ἀφθόνους τροφὰς καὶ ἓν ἑκατομμύριον ταλήρων μετρητῶν (Μενδελσ. τόμ. Α'. σελ 662. Γερβιν. τόμ. Α'. σελ. 353), Τρικούπην (τομ. Δ'. σελ. 197) καὶ Ὀρλάνδον (τόμ. Δ'. σελ. 500)

[3]) Σ. Μ. Πρβλ. ἐν ἐκτάσει περὶ τούτων τὰς ἀνωτέρω μνημονευθείσας ἱστορίας.

[1]) La Station du Levant. parle vice-amiral Jurien de la Gravière.—Πρβλ. Μενδελσῶνα (τόμ. Α'. σελ. 668 καὶ ἑξῆς), Γερβῖνον (τόμ. Α' σελ. 494 καὶ ἑξῆς) καὶ Τρικούπην (τόμ. Δ'. σελ. 217 καὶ ἑξῆς).

[2]) Ἴδε τὰ κατὰ τὴν ναυμαχίαν ταύτην καὶ τὴν ἐντελῆ καταστροφὴν τοῦ τουρκο-αιγυπτιακοῦ στόλου ἐν ταῖς ἄνω μνημονευθείσαις ἱστορίαις.

τὴν χριστιανικὴν Εὐρώπην διὰ τῆς ἐπαυξήσεως τῆς πειρατείας. Τῇ 24/5 Νοεμβρίου 1827 ὁ ἥρως Bisson ἀνετινάχθη μετὰ τοῦ *Παναγιώτου* διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὸν πάρωνα τοῦτον, πρὸ ὀλίγου ἁρπασθέντα ἀπὸ τῶν πειρατῶν ὑπὸ τῆς γαβάρας Lamproie, νὰ πέσῃ πάλιν εἰς τὰς χεῖρας τῶν πειρατῶν τῆς Ἀστυπαλαίας[1].

Ἡ κυβέρνησις τοῦ Καποδιστρίου ἠσθάνθη τέλος τὴν ἀνάγκην νὰ θέσῃ τέρμα εἰς τὴν αἰσχρὰν ταύτην πειρατείαν. Ἐπεφόρτισε λοιπὸν τὸν Μιαούλην, τὸν Κριεζῆν καὶ τὸν Κανάρην νὰ καθαρίσωσι τὸ Αἰγαῖον ἀπὸ τῶν λυμαινομένων αὐτὸ ληστῶν. Οἱ τρεῖς οὗτοι ἐπιφανεῖς ναυτικοί, πάντοτε ζηλωταὶ τῆς δόξης καὶ τῆς τιμῆς τῆς πατρίδος των, τοιαύτην ἀνέπτυξαν δραστηριότητα, ὥστε ἐν διαστήματι ἐλάττονι τῶν τριῶν μηνῶν ἐξηφάνισαν τοὺς πειρατὰς ἐκ τῶν ἀκτῶν τῆς Ἑλλάδος.

Ὀλίγῳ ὕστερον ἡ Ῥωσσία ἐκήρυττε τὸν πόλεμον κατὰ τῆς ὑψηλῆς Πύλης καὶ γαλλικὸς στρατὸς κατελάμβανε τὰ φρούρια τοῦ Μωρέως. Ὁ Σουλτάνος Μαχμοὺτ καταβεβλημένος ὑπὸ τὸ βάρος τῶν ἀποτυχιῶν του καὶ μὴ ἔχων μήτε στόλον μήτε στρατὸν ἠναγκάσθη τελευταῖον νὰ ὑπογράψῃ τῇ 2/14 Σεπτεμβρίου 1829 τὴν εἰρήνην τῆς Ἀδριανουπόλεως καὶ νὰ ἀναγνωρίσῃ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Ἑλλάδος[2].

(Ἕπεται τὸ τέλος.)

Ο ΓΑΛΛΟΣ ΗΡΩΣ BISSON

Ὁ Bisson (Ἐρρῖκος ἢ Ἱππόλυτος) γάλλος ναυτικός, ἐγεννήθη ἐν Guemené τῇ 22/3 Φεβρουαρίου 1796 καὶ ἀπέθανε τῇ 23/4 Νοεμβρίου 1827. Ἐσπούδασεν ἐν Βρέστῃ τῷ 1815 καὶ ἐκτήσατο τῷ 1821 δίπλωμα σημαιοφόρου (ἀνθυποπλοιάρχου). Ἡ ἡρωϊκὴ αὐτοῦ ἀφοσίωσις ἐγένετο αἰτία νὰ γνωρίσωμεν τὸν βίον τῆς εὐγενοῦς ταύτης ὑπάρξεως. Περὶ τὰ τέλη τοῦ κατὰ τῆς Τουρκίας ἀγῶνος τῶν Ἑλλήνων τῷ 1827 τὰ παράλια τῆς Ἀνατολῆς ἐλυμαίνοντο οἱ πειραταί, οὓς ἢ ἠνείχετο ἢ δὲν ἐδύνατο νὰ καταβάλῃ ἡ τότε ἐν Αἰγίνῃ κυβέρνησις. Οἱ πειραταὶ ἐφορολόγουν τὰ πλοῖα πάντων τῶν ἐθνῶν, φίλων ἢ ἐχθρῶν. Οἱ Γάλλοι καὶ Ἄγγλοι ναύαρχοι εἰς μάτην ἐπέδωκαν εἰς τὴν κυβέρνησιν τῆς Ἑλλάδος σφοδρὰς διαμαρτυρήσεις, τὰς ὁποίας ἤκουσε μέν, δὲν ἐδύνατο δὲ νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν αἴτησιν τῶν δυνάμεων. Τότε ἀπεφάσισαν νὰ προσβάλλωσιν οἱ ἴδιοι τοὺς πειρατάς.

Μετὰ ἐκστρατείαν τινὰ κατὰ τῶν πειρατῶν ὁ Γαλλικὸς δρόμων Lamproie ἀπήγαγεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν τὸν πάρωνα *Παναγιώτην*, ὃν συνέλαβεν ἐπὶ τῶν ἀκτῶν τῆς Συρίας, φέροντα πλήρωμα 66 ἀνδρῶν. Ἐκεῖ ἐπεβίβασαν τοὺς αἰχμαλώτους ἐπὶ τοῦ μονοκρότου Magicienne ἀναχωροῦντος εἰς Σμύρνην. Ἡ Magicienne ἀνήχθη μετὰ τοῦ συλληφθέντος ἑλληνικοῦ πλοίου, ἐφ' ᾧ διετάχθη νὰ ἐπιβιβασθῇ ὁ σημαιοφόρος Bisson μετὰ πληρώματος 15 ἀνδρῶν καὶ ἐξ Ἑλλήνων ἀφεθέντων ἐκεῖ· ἀλλ' ἄνεμος ἐχώρισε τὰ δύο πλοῖα τὴν νύκτα τῆς 23/4 Νοεμβρίου 1827 καὶ ὁ *Παναγιώτης* ἠναγκάσθη νὰ προσορμισθῇ εἰς τὴν νῆσον Ἀστυπαλαίαν. Δύο ἐκ τῶν παραδοθέντων αἰχμαλώτων κατώρθωσαν νὰ διαφύγωσιν· ἡ πρᾶξις αὕτη ἐνέβαλεν τὸν Bisson εἰς φόβους· διὰ τοῦτο ἡτοιμάσθη κατὰ παντὸς μέλλοντος νὰ συμβῇ, ὅπερ δὲν ἐβράδυνε νὰ παρουσιασθῇ. «Σύντροφε, εἶπε τῷ Τρεμεντίνῳ, ἂς ὀμόσωμεν, ὅτι »ὅστις ἐξ ἡμῶν ἐπιζήσῃ νὰ θέσῃ τὸ πῦρ εἰς τὴν »πυρίτιδα μᾶλλον ἢ νὰ καταλίπῃ τὴν παρα»καταθήκην, ἣν ἐνεπιστεύθησαν ἡμῖν!» Καὶ ὁ ὅρκος ἐδόθη. Ὁ ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν μετά τινας μῆνας ζητῶν ἀπὸ τοῦ βήματος τὴν ἀμοιβὴν τῆς εὐγενοῦς πράξεως τοῦ Bisson εἶπε, «Τῇ δε»κάτῃ τῆς ἑσπέρας δύο μεγάλα μίστικα προσβάλ»λουσι μανιωδῶς τὸν πάρωνα· 15 ἄνδρες παλαί»ουσι μετὰ θαυμαστικῆς ἀφοβίας πρὸς 130· ὁ »ἀριθμὸς μόνος δύναται νὰ γείνῃ κύριος. Ἐν»νέα Γάλλοι φονεύονται. Οἱ πειραταὶ καταλαμβά»νουσι τὴν γέφυραν. Ὁ Bisson, πληγωμένος, πλή»ρης αἵματος, ἐκφεύγει τὸ πλῆθος καὶ κατορθοῖ νὰ »εἴπῃ εἰς τοὺς φίλους του σώθητε, ῥίφθητε εἰς τὴν »θάλασσαν!» Ἔπειτα στραφεὶς πρὸς τὸν Τρεμεντῖνον προστίθησι, «Χαῖρε, πρωρεῦ (πιλότε), εἶναι »καιρὸς νὰ φέρωμεν εἰς πέρας τὸν σκοπὸν ἡμῶν! »Πάραυτα ὁ Bisson εἰσέρχεται εἰς τὸ δωμάτιον, »ὅπου προηγουμένως εἶχε τὰ πάντα διατάξει· λαμ»βάνει τὴν θρυαλλίδα καὶ τίθησι τὸ πῦρ εἰς τὴν πυ»ρίτιδα· τὸ πλοῖον ἀνετινάχθη· ἡ θυσία ὑπὲρ τῆς »τιμῆς καὶ τοῦ πατριωτισμοῦ ἐτελέσθη, εὐγενὴς »καρδία ἔπαυσε πάλλουσα καὶ ἡ Γαλλία ἀριθμεῖ ἕνα »ἔτι ἥρωα». Δι' ἀναφορᾶς, ἣν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῶν δύο βουλῶν ἐνέκρινε, ἐδόθη τῇ ἀδελφῇ τοῦ Bisson σύνταξις ἐκ 1500 φράγκων ὡς ἀμοιβὴ ἐθνική. Ὁ βασιλεὺς διέταξε πρὸς τούτοις νὰ στηθῇ ἐν Lorent μνημεῖον πρὸς διαιώνισιν τῆς ἡρωϊκῆς τοῦ Bisson πράξεως.

[1]) Σ. Μ. Ἴδε Γερβῖνον (τόμ. Β'. σελ. 381 καὶ ἑξῆς), Τρικούπην (τόμ. Δ'. σελ. 248). Ἐπειδὴ τὰ περὶ τῆς ἡρωϊκῆς πράξεως τοῦ Bisson εἶνε ἄγνωστα, μεταφέρομεν ἐν τῇ Ἐπιθεωρήσει τὰ κατ' αὐτὴν ἐκ τῆς Biographie Universelle, ἐξ ἧς πράξεως ὁ κόσμος ἐγνώρισε τὴν εὐγενῆ ταύτην ὕπαρξιν.

[2]) Σ. Μ. Ἴδε τὰ περὶ τούτων ἐν Τρικούπῃ ἱστορίᾳ (τόμ. Δ'. κεφ. ΟΓ'. καὶ ΟΖ'. Γερβίνου, τόμ. Δ'. σελ. 425 καὶ ἑξῆς.

Η. ΤΑΙΝΕ
ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΟΥ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ
ΕΝ ΙΤΑΛΙΑι

(Συνέχεια ἴδε προηγούμενον ἀριθμόν.)

Ἀγγέλλεται ὅτι ὁ Bertino Aldobrandi μαθητὴς τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Benvenuto ἐφονεύθη.

«Ὁ δυστυχὴς ἀδελφός μου ἐξέβαλε τότε στεν»τωρείαν κραυγὴν λύσσης. Εἶτα δὲ εἶπε πρὸς τὸν »Giovani· τοὐλάχιστον δύνασαι νά μοι καταδείξῃς »τὸν φονέα; Ὁ Giovani ἀπεκρίθη καταφατικῶς, »λέγων, ὅτι ἦτο εἷς ἐκ τῶν φερόντων σπάθην καὶ »ὅτι εἶχε κυανοῦν πτερὸν ἐπὶ τοῦ πίλου. Ὁ δυστυ»χὴς ἀδελφός μου προχωρήσας καὶ τὸν φονέα ἀνα»γνωρίσας ἐκ τῶν σημείων τούτων, ἐρρίφθη εἰς τὸ »μέσον τῆς περιπόλου μετὰ θαυμαστῆς ταχύτητος »καὶ εὐτολμίας, πρὶν δὲ συλλάβωσιν αὐτὸν ἐνέ»τεινε πληγὴν εἰς τὴν γαστέρα τοῦ φονέως, διαμ»περῆ καὶ ὤθησεν αὐτὸν κατὰ γῆς διὰ τῆς λα»βῆς τοῦ ξίφους. Προσέβαλεν ἔπειτα τοὺς λοιποὺς »περιπόλους οὕτως εὐθαρσῶς, ὥστε μόνος ἠδύνατο »νὰ τρέψῃ αὐτοὺς εἰς φυγήν, ἀλλὰ πυροβολητὴς »ἀμυνόμενος ἐπυροβόλησε καὶ ἐτραυμάτισεν ὑπε»ράνω τοῦ δεξιοῦ γόνατος τὸν γενναῖον ἀλλ' ἀτυ»χῆ νέον. Ἔπεσεν, ἡ δὲ περίπολος ἀνεχώρησε τα»χέως, ἵνα μὴ ἐπέλθῃ ἄλλος τις ἐπίκουρος ἐπίσης »γενναῖος.

Μεταφέρουσι τὸν δυστυχῆ νέον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Cellini· ἡ ἐγχείρισις ἀποτυγχάνει ἕνεκα τῆς ἀμαθείας τῶν τότε χειρούργων καὶ ἀποθνήσκει ἐκ τῆς πληγῆς. Τότε ἡ λύσσα καταλαμβάνει τὸν Cellini, αἱ ἰδέαι περιδινοῦνται ἐν τῇ κεφαλῇ αὐτοῦ.

«Ἠσθανόμην ἀνακούφισιν, κατασκοπεύων ὡς *ἐρω»μένην* τὸν φονεύσαντα τὸν ἀδελφόν μου πυροβο»λητήν... Παρατηρήσας ὅτι ἡ μεγάλη ἐπιθυμία »ἦν εἶχον νὰ βλέπω αὐτὸν συνεχῶς μοῦ ἀφῄρει τὸν »ὕπνον καὶ τὴν ὄρεξιν, ἄγουσα εἰς κακὴν ὁδόν, »ἀπεφάσισα νὰ ἀπαλλαγῶ τῆς βασάνου ταύτης, »ἀδιαφορῶν, ἂν ἡ τοιαύτη ἐπιχείρησις ἦν ἥκιστα »ἐπαινετή.

»Ἐπλησίασα ἐπιδεξίως πρὸς αὐτόν, φέρων μέγα »ἐγχειρίδιον παρεμφερὲς πρὸς κυνηγετικὴν μάχαι»ραν. Ἤλπιζον παίων πλαγίως νὰ ἀποκεφαλίσω »αὐτόν, ἀλλὰ μετεστράφη τοσοῦτον ζωηρῶς, ὥστε »τὸ ὅπλον μου ἔψαυσε τὸν ἀριστερὸν μόνον ὦμον »καὶ κατέαξε τὸ ὀστοῦν. Ἠγέρθη, ἀφῆκε νὰ πέσῃ »τὸ ξίφος αὐτοῦ καὶ ὑπὸ τῆς ὀδύνης κατατρυχόμενος »ἤρξατο νὰ τρέχῃ. Καταδιώξας κατέφθασα αὐτὸν »εἰς ἀπόστασιν τεσσάρων βημάτων, καὶ ὕψωσα τὸ »ἐγχειρίδιόν μου ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, ἣν »προσέκλινε ταπεινῶς, ὥστε τὸ ὅπλόν μου εἰσέδυσε »μεταξὺ τοῦ ἰνίου καὶ τοῦ τραχήλου τοσοῦτον βα»θέως, ὥστε δὲν ἐδυνήθην νὰ ἐξαγάγω αὐτό.»

Τὸ γεγονὸς τοῦτο καταγγέλλεται τῷ πάπᾳ· ἀλλὰ λαμβάνει πρόνοιαν νὰ κατασκευάσῃ ὡραῖά τινα σκεύη χρυσᾶ, πρὶν μεταβῇ εἰς τὸ ἀνάκτορον. Ὅτε «ἐνεφανίσθην ἐνώπιον τοῦ πάπα, μοὶ ἔρριψε ἀπει»λητικὸν βλέμμα, ὅπερ μοι ἐπροξένησε τρόμον· »ἀλλ' ἅμα εἶδε τὸ ἔργόν μου, ἐγένετο ἵλαρός.» Ἄλλοτε δέ, καὶ μετὰ φόνον ἄλλον ἧττον συγγνωστόν, ὁ πάπας ἀποκρίνεται τοῖς φίλοις τοῦ φονευθέντος ὑπὸ τοῦ Cellini. «Μάθετε ὅτι ἄνθρωπος ἔξοχος ἐν τῇ τέχνῃ ὡς ὁ Cellini δὲν ὑποβάλλεται εἰς τοὺς νόμους, αὐτὸς δὲ ὀλιγώτερον παντὸς ἄλλου, διότι γινώσκω πόσον ἔχει δίκαιον.» Τοῦτο καταδεικνύει μέχρι τίνος βαθμοῦ ἡ ἕξις τοῦ φόνου ἦν τότε ἐρριζωμένη ἐν Ἰταλίᾳ. Ὁ ἀνώτατος ἄρχων τῆς πολιτείας, ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Θεοῦ θεωρεῖ φυσικὸν δικαίωμα τὴν αὐτοδικίαν καὶ καλύπτει τὸν φονέα διὰ τῆς ἀδιαφορίας ἢ τῆς ἐπιεικείας, διὰ τῆς ἀμεροληψίας ἢ τῆς συγγνώμης αὐτοῦ.

Ἐκ τῆς τοιαύτης ἠθικῆς καὶ διανοητικῆς καταστάσεως πολλὰ εἰσι τὰ ἑπόμενα ἐν τῇ γραφικῇ. Καὶ πρῶτον οἱ ἄνθρωποι τῶν χρόνων ἐκείνων ἀναγκάζονται νὰ σπουδάζωσι περί τι, ὅπερ ἀγνοοῦμεν, διότι δὲν βλέπομεν αὐτὸ πλέον, οὐδὲ προσέχομεν εἰς αὐτὸ τὸν νοῦν, τουτέστι τὸ σῶμα, τοὺς μυῶνας, καὶ τὰ διάφορα τοῦ κινουμένου σώματος σχήματα. Διότι τότε ὁ ἀνήρ, ὅσον ἐπίσημος καὶ ἂν ἦτο, ἐθεώρει καθῆκον νὰ ἦναι ἠσκημένος εἰς τὰ ὅπλα, γινώσκων τὸν χειρισμὸν τοῦ ξίφους καὶ τοῦ ἐγχειριδίου πρὸς ἄμυναν· ἑπομένως, χωρὶς νὰ σκεφθῇ, ἐντυποῖ ἐν τῇ μνήμῃ αὐτῆς πάντα τὰ σχήματα τοῦ δρῶντος ἢ μαχομένου σώματος. Ὁ κόμης Beltz r de Castiglione ποιούμενος τὴν περιγραφὴν τῆς εὖ ἠγμένης πολιτείας, ἀπαριθμεῖ τὰς ἀσκήσεις, εἰς ἃς ὁ καλῶς ἀνατεθραμμένος ὀφείλει νὰ καταστῇ ἔμπειρος. Θέλετε ἰδεῖ ὅτι οἱ εὐπατρίδαι τῆς

ἐποχῆς ἐκείνης ἔχουσι τὴν ἀγωγήν, καὶ ἑπομένως τὰς ἰδέας οὐ μόνον ξιφοδιδασκάλου, ἀλλὰ καὶ ταυρομάχου, γυμναστοῦ, ἱπποκόμου καὶ πλάνητος ἱππότου.

Α. Α.

(Ἕπεται συνέχεια.)

ΙΟΥΛΙΟΥ ΣΙΜΩΝΟΣ

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ

(Συνέχεια· ἴδε ἀριθ. 45.)

Ο ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΟΣ

Ὁ Συμβολαιογράφος συντάττει τὰ πωλητήρια, τὰ δανειστικὰ συμβόλαια, τὰ προικοσύμφωνα, τὰ συμβόλαια τῶν ἑταιριῶν, τὰς διαθήκας κλπ. Ἐπιφορτίζεται νὰ δέχηται παρακαταθήκας, νὰ συντάττῃ ἐνοικιαστήρια, καὶ συχνάκις κατέχει αὐτὸς τὰ ἀπόκρυφα τῆς οἰκογενείας. Πολλάκις συμβαίνει ὥστε τὰ μέλη οἰκογενείας τινὸς νὰ μὴ γνωρίζωσι τὴν ἱστορίαν των, τοὺς προγόνους των καὶ τὰς ὑποθέσεις των τόσῳ καλῶς, ὅσον αὐτός. Καλὸς συμβολαιογράφος εἶνε ἀσφαλὴς σύμβουλος, φίλος εἰλικρινής. Εἶνε εἶδός τι ἐξομολογητοῦ ὡς πρὸς τὰς ὑποθέσεις, ὡς ὁ ἰατρὸς εἶνε ὁ πνευματικὸς ὡς πρὸς τὰς ἀσθενείας. Δέχεται χρήματα ἢ μετοχὰς ὡς παρακαταθήκην καὶ τοποθετεῖ χρήματα ἐπὶ ὑποθήκῃ, ἡ δὲ παρέμβασις αὕτη τοῦ συμβολαιογράφου ἐπιβάλλεται ἐνίοτε ὑπὸ τοῦ νόμου, πολλάκις δὲ εἶνε καὶ ἐξ ἐπαγγέλματος. Δύναταί τις π. χ. νὰ γράψῃ ὁ ἴδιος τὴν διαθήκην του ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ τὴν σφραγίσῃ καὶ νὰ τὴν χρονολογήσῃ, ἀλλὰ πάντοτε εἶνε καλλίτερον νὰ ἀπευθύνηται εἰς συμβολαιογράφον τινά, ἐπειδὴ οὗτος γνωρίζει τοὺς τύπους καλλίτερον καὶ τοὺς νόμους, καὶ διότι πρᾶξις ὑπ' αὐτοῦ συντεταγμένη εἶνε ἀδιαφιλονείκητος.

«Πιστεύω, Ἰωάννη, ὅτι θὰ ἀποκτήσῃς περιουσίαν τινά. Λέγουσιν ἐνταῦθα ὅτι ὁ πατήρ σου εἶνε πλούσιος, καὶ γινώσκεις ὅτι αὐτὸς ἐργάζεται καὶ σκέπτεται νὰ πλουτῇ χάριν σοῦ. Δὲν πρέπει ὅμως νὰ φαντασιοκοπῇς ὡς πρὸς τοῦτο. Ὅταν τις εἰς τὸ μικρὸν τοῦτο χωρίον εἶνε πλούσιος, ἔχων εἰσόδημα τριῶν χιλιάδων φράγκων, ἐν Παρισίοις ὁ τοιοῦτος εἶνε πτωχός, ἂν θέλῃ νὰ φυλάξῃ τὴν ἀξιοπρέπειάν του. Ἐκτὸς τούτου δύναταί τις πάντοτε νὰ ἀπολέσῃ τὴν περιουσίαν του.

Πατὴρ προβλεπτικὸς λαμβάνει ὅλας τὰς δυνατὰς προφυλάξεις διὰ νὰ ἀποφύγῃ τὸ δυστύχημα τοῦτο. Ὑπάρχουσιν ἑταιρίαι, αἵτινες ἀντὶ ἀμοιβῆς τινος, ἣν λαμβάνουσι κατ' ἔτος, ἐξασφαλίζουσι τὸ πλεῖστον τῆς περιουσίας ἀπὸ παντὸς κινδύνου. Θὰ σοὶ ὁμιλήσω περὶ τούτου ἄλλοτε. Ἐν τοσούτῳ σοὶ λέγω, ὅτι δύναταί τις πάντοτε νὰ ἀπολέσῃ τὴν περιουσίαν του δι' ὅλως ἀπροσδοκήτων αἰτίων. Ὅταν θὰ νυμφευθῇς, θὰ ἦσαι ἴτως πτωχός. Ἂν καὶ ἡ μνηστή σου δὲν ἔχῃ τι, πιθανώτατον εἶνε ὅτι δὲν θὰ κάμητε προικοσύμφωνον. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶνε πολὺ φρόνιμον, διότι ἡ περιουσία δύναται νὰ ἔλθῃ καὶ εἰς τοὺς πτωχοτάτους. Ἴσως μάλιστα ἂν ἦσθε πλούσιοι, εἴτε ὁ εἷς εἴτε ὁ ἄλλος, θὰ ἀμελήσητε νὰ κάμητε ἰδιωτικὰ συμβόλαια. Πολλοὶ τῶν νέων νυμφευομένων πράττουσιν οὕτως, εἴτε διότι παραδέχονται τὰς διαταξεις τοῦ νόμου, ὅστις ἐν ἐλλείψει γαμικοῦ συμβολαίου σαφῆς καὶ ἁπλοῦς εἶνε ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο, εἴτε διότι δὲν προβλέπει κα ἀ τὴ προτεραίαν τοῦ γάμου του οὔτε δύναταί ποτε νὰ συλλογισθῇ ὅτι θὰ ἔχῃ διενέξεις πρὸς τὴν γυναῖκά του. Ἀλλὰ τέκνον μου, πρέπει ὅλα τις νὰ τὰ προβλέπῃ, καὶ αὐτὸ τὸ λυπηρὸν καὶ ἀπίθανον. Ἐκτὸς δὲ τούτου πρόκειται ὄχι τόσον νὰ λάβῃ τις τὰς δυνατὰς προφυλάξεις κατὰ τῆς συζύγου του, ἢ κατὰ τῆς οἰκογενείας αὐτῆς ὅσον νὰ προφυλάξῃ αὐτὴν ἀπὸ πᾶσαν δυσχέρειαν, ἂν τυχὸν καταστῇ χήρα...»

Ἐξηκολούθουν τὸ ἔργον μου, μετὰ ψυχροῦ αἵματος καὶ ἀταραξίας, ὅτε παρετήρησα ὅτι εἶχον τὴν τιμὴν νὰ διασκεδάσω εἰς τὸν ὕψιστον βαθμὸν τὸ ἀκροατήριόν μου· ὁ Ἰωάννης ἐξεκαρδίσθη γελῶν: «Μοὶ εἴπετε ὅτι θὰ εἶσθε διασκεδαστικός, ἀνάδοχέ μου· ἀρκεῖ ὅτι μὲ ἐνυμφεύσατε, ἀλλ' ἰδοὺ τώρα ὅτ μοὶ ὁμιλεῖτε καὶ περὶ τῆς χήρας μου. Καὶ περὶ τῶν τέκνων μου, ἀνάδοχέ μου, περὶ τῶν πτωχῶν μικρῶν μου τέκνων, τῶν ὀρφανῶν δὲν πρέπει νὰ φροντίσω νὰ γείνῃ λόγος ἐν τῷ γαμικῷ συμβολαίῳ; — Νομίζω ἀληθῶς, μικρέ μου ἀστεῖε, ὅτι χάνεις τὸ σέβας. Δὲν σοὶ ἐξήγησα τελευταῖον, ὅτι θὰ γείνῃς πρῶτον στρατιώτης τοῦ ἐνεργοῦ στρατοῦ καὶ ἀκολούθως ἔφεδρος...; — Καὶ εἶτα ἐθνοφρουρός· ναὶ ἀνάδοχέ μου. — Ὅλα ταῦτα θὰ μοὶ συμβῶσιν, ἐπειδὴ εἶνε ὁ νόμος, ἀρκεῖ μόνον μικρὸς ἰχθὺς νὰ γείνῃ μέγας. Δύναμαι νὰ φαντασθῶ ὅτι εἶμαι στρατιώτης, ἀλλὰ νενυμφευμένος, ἀδύνατον! Ἐκτὸς τούτου, — προσέθηκεν ὡς ἄνθρωπος ὅστις ἀπεφάσισεν ἤδη, — οὐδέποτε θὰ νυμφευθῶ.

Γωρίζεις, Ἰωάννη, ὅτι τὸ νὰ μὴ νυμφευθῇ τις, εἶνε σχεδὸν ὡς νὰ διαπράττῃ σφάλμα; — Πῶς λοιπόν, ἀνάδοχέ μου; ὁ νόμος ὑποχρεοῖ τινα νὰ νυμφευθῇ; — Οὐχί, οὐχί, δὲν προβαίνει δὰ μέχρι τούτου. Οὐχί, Ἰωάννη, δύνασαι νὰ μείνῃς ἐλεύθερος, ἂν ἐπιθυμῇς τοῦτο. Ἀλλ' ἂν καὶ δὲν ὑπάρχῃ νομικὴ ὑποχρέωσις, ὑπάρχει ὅμως ἠθική τις ὑποχρέωσις. Ὁ ἄνθρωπος δὲν δύναται καλλίτερον νὰ χρησιμοποιήσῃ τὸν βίον του ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ἢ καθιστῶν εὐτυχῆ ἔντιμόν τινα γυναῖκα, καὶ ἀνατρέφων τὰ τέκνα του καλῶς, ὅπως καταστῶσι καὶ αὐτὰ χρήσιμοι πολῖται. — Δίκαιον ἔχετε πάντοτε, ἀνάδοχέ μου· ἐγὼ εἶμαι ἀπερίσκεπτος. Ἀλλ' ἂν πρέπῃ νὰ νυμφευθῶ, ἀνάδοχέ μου, ἔχω καιρὸν νὰ σκεφθῶ περὶ τούτου. — Πρέπει περὶ πάντων νὰ σκεφθῇ τις πολὺν χρόνον πρότερον. Πάντα ἡμῶν τὸν βίον ἔχομεν διὰ νὰ μανθάνωμεν τὸ καθῆκόν μας, καὶ ὅμως δὲν ἀρκεῖ ἀκόμη. Ἀλλ' ἐπανέρχομαι εἰς τὸν γάμον, ἢ μᾶλλον εἰς τὰς ὑποχρεώσεις, αἵτινες συνδέουσι τὸν γάμον. Θέλεις νὰ νυμφευθῇς, τῷ λέγω, ὑπὸ τὸν ὅρον προικός, ἢ ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς διατετιμημένης προικός; — Κατὰ πρῶτον, ἀνάδοχέ μου, εὐαρεστήθητε νὰ μοὶ εἴπητε, τί σημαίνει τοῦτο, καὶ θὰ σοὶ κάμω ἀκολούθως τὰς παρατηρήσεις μου. — Ἂν νυμφευθῇς ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς διατετιμημένης προικός, τῷ λέγω, θὰ ἦσαι ἀπόλυτος κύριος τῶν κτημάτων τῆς γυναικός σου, ἂν δὲ ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς προικός, δὲν θὰ δυνηθῇς νὰ διαθέσῃς τὴν περιουσίαν της ἄνευ τῆς συγκαταθέσεώς της. — Τότε, λέγει ὁ Ἰωάννης, ἐκλέγω τὸν τῆς διατετιμημένης προικός. Βλέπετε, ἀνάδοχέ μου, εἶνε καλὸν νὰ ἦνέ τις κύριος τῆς περιουσίας. — Ναί. — Θέλω νὰ εἶμαι κύριος τῆς συζύγου μου καὶ τῶν τέκνων μου, βλέπετε, καὶ θὰ ἦνε ἐπάναγκες πάντες νὰ βαδίζωσιν ὀρθῶς. Βλέπετε, τὸν πατέρα μου, πῶς πάντες τὸν ὑπακούουσιν! Δὲν εἶνε ὅπως ὁ Τριαντάφυλλος, ὅστις δὲν δύναταί ποτε νὰ ἀποφασίζῃ. Ἐγώ, ἀνάδοχέ μου, εἶμαι ἄνθρωπος.

— Τῇ ἀληθείᾳ, τῷ λέγω, ἐπιθυμῶ νὰ τὸ πιστεύσω. Τὸ δὲ τελευταῖον, μοὶ εἶπεν, ἀφοῦ μὲ συμβουλεύετε νὰ ἔχω ἐμπιστοσύνην εἰς τὸν συμβολαιογράφον μου, θὰ λάβω τὴν γνώμην του περὶ τοῦ ὅρου τῆς προικός, ὅταν θὰ ἔλθῃ ὁ πρὸς τοῦτο χρόνος. Ἀλλ' ἀνάδοχέ μου, ὑπάρχει ἕτερόν τι, περὶ οὗ μὲ εἴπετε, καὶ ὅπερ μὲ ἐμβάλλει εἰς ἀμηχανίαν. Εἶνε ἡ διαθήκη. Ἀκούω πολλάκις ἐν τῷ οἴκῳ νὰ ὁμιλῶσι περὶ διαθηκῶν καὶ οὐδεὶς δὲν μοὶ ἐξήγησεν ἀκόμη τοῦτο.

— Φίλε μου διαθήκη εἶνε πρᾶξις, δι' ἧς ἀνήρ τις ἢ γυνὴ ὁρίζει τὸ πρόσωπον, εἰς ὃ θὰ ἀνήκωσι τὰ κτήματα, ἅτινα ὁ διαθέτων ἢ ἡ διαθέτουσα θὰ ἀφήσῃ μετὰ τὸν θάνατόν του.

Ὁ Ἰωάννης ἐφάνη πολὺ ἔκπληκτος διὰ τὴν ἐξήγησιν ταύτην. «Ἐνόμισα πάντοτε, εἶπεν, ὅτι ἡ περιουσία τοῦ πατρὸς περιήρχετο φυσικῶς εἰς τὰ τέκνα του.

— Ὅταν τις ἔχῃ τέκνα, τῷ λέγω, ὁ νόμος ὁρίζει δύο μέρη εἰς τὴν κληρονομίαν. Τὸ πρῶτον ἀνήκει ἀναγκαίως εἰς τὰ τέκνα του, τὸ δὲ δεύτερον δύναται νὰ διαθέσῃ ὁ πατὴρ εἰς ὅν τινα εὐχαριστεῖται.

«Παραδείγματος χάριν, ἀνήρ τις ἔχει ἓν τέκνον. Τὸ τέκνον τοῦτο ἔχει δικαίωμα εἰς τὸ ἥμισυ τῆς ὅλης περιουσίας του. Ἂν δὲ ὁ πατήρ του δὲν ἀφήσῃ διαθήκην, τὸ τέκνον δικαιοῦται νὰ λάβῃ τὸ ὅλον· ἂν δὲ ζῇ ἡ μήτηρ καὶ ἦναι ἄπροικος, τότε υἱὸς καὶ μήτηρ διανέμονται ἐξ ἴσου τὴν περιουσίαν. Ἂν κάμῃ διαθήκην δι' ἧς ἀφίνει πλέον τοῦ ἡμίσεως, τὸ δικαστήριον ἀκυροῖ τὸ κληροδότημα ὡς πρὸς τὸ διαθέσιμον ἥμισυ. Ὅταν ὁ πατὴρ ἔχῃ δύο τέκνα, δὲν δύναται νὰ δώσῃ ἢ τὸ τέταρτον. Ὅταν τέκνον τι ἀποθάνῃ πρὸ τοῦ πατρός καὶ ἀφίνει καὶ αὐτὸ τέκνα, τὰ τέκνα ταῦτα, ὁπουδήποτε καὶ ἂν ἦνε, ὅλα ὁμοῦ διανέμονται τὸ μέρος, ὅπερ ἤθελε λάβει ὁ πατήρ των. Ὑποθέτω π.χ. ὅτι ἀποθνήσκω ἀφίνων ἕνα υἱόν, ὑπάρχουσι δὲ καὶ τρεῖς μικροὶ υἱοὶ ἄλλου υἱοῦ, τὸν ὁποῖον εἶχον ἀπολέσει· ὁ υἱός μου θὰ λάβῃ τὸ τρίτον τῆς κληρονομίας, οἱ δὲ τρεῖς υἱοὶ τοῦ ἀποθανόντος ἀδελφοῦ του θὰ λάβωσιν ὁμοῦ τὸ δεύτερον τρίτον, καὶ τὸ ἄλλο τὸ διαθέσιμον θὰ δύναμαι νὰ διαθέσω κατ' ἀρέσκειαν.

Καὶ τὸ διαθέσιμον μέρος, ἀνάδοχέ μου, δίδει τις εἰς ὅν τινα θέλει;

— Ναί, δύναταί τις νὰ τὸ δώσῃ εἰς φίλον, εἰς ἄγνωστόν τινα, διὰ νὰ κάμῃ καλόν τι ἔργον, νὰ κτίσῃ νοσοκομεῖον, νὰ τὸ διαθέσῃ εἰς σπουδὴν ἀπόρων μαθητῶν, ἢ νὰ χρησιμεύσῃ πρὸς βράβευσιν συγγραφῆς κρινομένης ἔν τινι Ἀκαδημίᾳ. Βλέπει τις πατέρας, ἔχοντας ἕνα υἱόν, οἵτινες διαθέτουσιν εἰς αὐτὸν τὸν υἱὸν καὶ τὸ διαθέσιμον μέρος, ὅστις θὰ τὸ εἶχε φυσικῶς, ἂν μὴ ὁ πατὴρ εἶχε διαθήκην. Γινώσκεις διατί; — Οὐχὶ ἀνάδοχέ μου. — Τὸ ἥμισυ τὸ ἀνῆκον δικαιωματικῶς εἰς τὸν υἱὸν μεταβαίνει εἰς αὐτὸν ἄνευ ὅρων, τὸ δ' ἕτερον, ὅπερ τῷ δίδει, δύναται νὰ τὸ δώσῃ εἰς αὐτὸν ὑπὸ ὅρους.

— Δὲν ἐννοῶ, ἀνάδοχέ μου, διατὶ ὅλοι οὗτοι οἱ κανόνες. Μοὶ φαίνεται ὅτι ἡ δικαιοσύνη εἶνέ τι ἁπλοῦν καὶ σαφές, ἐν ᾧ, ὅ,τι μοὶ λέγετε, ὁμοιάζει πρὸς κόμην ἐμπερδευμένην, ἣν διὰ νὰ διατάξῃ τις χρειάζεται νὰ κοπιάσῃ. Ὁ Πάπας λέγει ὅτι δύναταί τις νὰ μάθῃ τὴν ἠθικὴν ἄνευ διδασκάλου, ὅταν ἔχῃ φύσιν δεξιάν, καλὰ παραδείγματα, ἀλλ' ὡς πρὸς τὴν κληρονομίαν ἀπαιτεῖται νὰ ἔχῃ τις διδάσκαλον καὶ καλὸν διδάσκαλον.

— Ὁ ἡμέτερος κληρονομικὸς νόμος, οὗ ὀλίγα μόλις σοὶ εἶπον, εἶναι ἴσως ὁ σαφέστερος, καὶ ὅμως ἀπαιτεῖται καὶ χρόνος καὶ κόπος διὰ νὰ τὸν ἐννοήτῃ τις. — Ἀλλὰ θὰ σοὶ ἀποδείξω διὰ παραδειγμάτων ὅτι εἶνε λογικός, καίτοι εἶνε πολύπλοκος.

(Ἕπεται συνέχεια.)

Η ΑΡΧΗ ΚΑΙ ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΠΑΡΟΙΜΙΑΣ

ΑΡΧΗ ΔΕ ΤΟΙ ΗΜΙΣΥ ΠΑΝΤΟΣ

Ἡ παροιμία αὕτη λέγεται κατὰ τοὺς ἀρχαίους παροιμιογράφους ἐπὶ τῶν εἴς τι προκοπτόντων.[1] Κατὰ τὸν Κλέαρχον τὸν Σολέα, οὗ τὸ περὶ παροιμιῶν σύγγραμμα ἀπώλετο, ἡ παροιμία παρῆκται ἐξ αἰτίας τοιαύτης. Τελευτήσαντος τοῦ Ἀριστοδήμου ἡ σύζυγος αὐτοῦ Ἀργεία ἐπιθυμοῦσα νὰ βασιλεύωσι συγχρόνως καὶ οἱ δύο δίδυμοι αὐτῆς υἱοί, ὁ Προκλῆς καὶ Εὐρυσθένης, ἐκήρυξεν ὅτι ἀγνοεῖ πότερός ἐστιν ὁ πρεσβύτερος. Οἱ Σπαρτιᾶται μὴ γνωρίζοντες τί νὰ πράξωσιν, ἠρώτησαν τὸ μαντεῖον, ὅπερ ἔδωκεν αὐτοῖς τὴν ἀπάντησιν ταύτην.

Ἀρχὴ δέ τοι ἥμισυ παντός

δι' ἧς ἐδήλου, ὅτι ἀμφότεροι οἱ ἀδελφοὶ ἔδει νὰ βασιλεύωσι καὶ ἑκάτερος νὰ μετέχῃ τῆς ἀρχῆς.[2]

Καὶ ὅτι μὲν ἡ παροιμία αὕτη εἶνε ἀρχαιοτάτη, ὡς αὐτὸ τὸ ὑπὸ τοῦ Κλεάρχου ἱστορούμενον δείκνυσιν, δὲν ὑπάρχει οὐδεμία ἀμφιβολία. Ἀλλ' εἶνε ἆρά γε ποιητὴς τῆς παροιμίας ταύτης τὸ μαντεῖον τοῦ Ἀπόλλωνος ἢ ταύτην ἐξήνεγκεν ὁ Θεὸς ὡς συνήθη παρὰ τῷ λαῷ ; Περὶ τούτου οὐδὲν γινώσκομεν παρὰ τῆς ἀρχαιότητος. Ἐν ᾧ δὲ οἱ ἀναφέροντες τὴν παροιμίαν ταύτην ἀρχαῖοι δὲν μνημονεύουσι τοῦ ποιητοῦ αὐτῆς, δύο τῶν μεταγενεστέρων συγγραφέων ὁ Ἰάμβλιχος καὶ ὁ Λουκιανὸς ἐνόμισαν ὅτι εὗρον τὸν συγγραφέα τῆς παροιμίας, καθ' ἃ ἕκαστος αὐτῶν ἀποφαίνεται. Ἡ ἀσυμφωνία ὅμως τῶν ἀνωτέρω συγγραφέων μαρτυρεῖ, ὅτι ὁ ποιητὴς τῆς παροιμίας ἦτο ἄγνωστος καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἀρχαιότητι. Καὶ ὁ μὲν Ἰάμβλιχος ἀποδίδωσι ταύτην τῷ Πυθαγόρᾳ, «ἀπόφθεγμα Πυθαγόρου αὐτοῦ» λέγων αὐτήν,[3] ὁ δὲ Λουκιανὸς τοὐναντίον λέγει ταύτην ἀπόφθεγμα τοῦ Ἡσιόδου. «ἀλλὰ *τήν γε ἀρχὴν* ὁ αὐ»τὸς οὗτος Ἡσίοδος *ἥμισυ τοῦ παντὸς ἔφη εἶναι.*[4]

[1]) Ἴδε Διογ. τόμ. Β'. σελ. 13. Μακαρ. σελ. 144 καὶ Ἀποστολ. σελ. 609.

[2]) Αὐτόθι.

[3]) Ἐν βίῳ Πυθαγόρ. κεφ. 29, σελ. 342 ἔκδ. Kiessling.

[4]) Ἐν Ἑρμοτ. § 3.

Τὴν γνώμην ταύτην τοῦ Λουκιανοῦ ἀπεδέξατο μὲν ὁ σχολιαστὴς καὶ ἄλλοι, κατέδειξε δὲ σφαλερὰν ὁ Α. Φαβρίκιος ἐν ταῖς εἰς τὸν βίον τοῦ Πρόκλου σημειώσεσιν αὐτοῦ· διότι οὔτε ἐν τοῖς νῦν σωζομένοις ποιήμασι τοῦ Ἡσιόδου ὑπάρχει καὶ οἱ ὑπολαβόντες αὐτὴν Ἡσιόδειον ἠπατήθησαν ἐξ ἄλλης ὁμοίας,

Νήπιοι, οὐδὲ ἴσασιν, *ὅσῳ πλέον ἥμισυ παντὸς*[1] καὶ ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος μνημονευομένης. «Ἆρ' οὐκ »ἀγνοήσαντες τὸν Ἡσίοδον ὀρθότατα λέγοντα, ὡς »τὸ *ἥμισυ τοῦ παντὸς πολλάκις ἐστὶ πλέον*»[2]; Τῆς Ἡσιοδείου ταύτης παροιμίας χρῆσιν ἐποιήσατο κατὰ Διογένην τὸν Λαέρτιον καὶ ὁ Πιττακός. Ὅτε οἱ Μυτιληναῖοι ἔδιδον αὐτῷ ἀγρόν, «ὀλίγον ἀποτεμόμενος, ἔφη, *τὸ ἥμισυ τοῦ παντός*».[3] Καὶ ὁ Πλάτων μνημονεύων τῆς παροιμίας «Ἀρχὴ δέ τοι ἥμισυ »*παντὸς*» δὲν ἀποδίδωσιν αὐτὴν τῷ Ἡσιόδῳ. «Ἀρ»χὴ γὰρ λέγεται μὲν ἥμισυ παντὸς ἐν ταῖς *παροι*«*μίαις* ἔργου καὶ τό γε καλῶς ἄρξασθαι πάντες ἐγ«κωμιάζομεν ἑκάστοτε.[4]» Καὶ «οὐκοῦν οἶσθα, ὅτι «ἀρχὴ παντὸς ἔργου, ἄλλως τε καὶ νέῳ καὶ ἁπαλῷ «ὁτῳοῦν ;»[5]

Τῆς παροιμίας ταύτης συχνὴ γίνεται χρῆσις ὑπὸ τῶν ἀρχαίων. Οὕτως ὁ Ἀριστοτέλης, «Ἡ *ἀρχὴ λέ*«*γεται ἥμισυ εἶναι παντός.*»[6] Καὶ «*δοκεῖ οὖν πλεῖον* «*τὸ ἥμισυ παντὸς εἶναι ἡ ἀρχή.*»[7] Καὶ «*ἡ μὲν γὰρ* «*ἀρχὴ παντὸς ἔργου μέγιστον· ἥμισυ γάρ· τὸ δὲ* «*σπέρμα ἀρχή.*»[8] Ὁ Πολύβιος, «Οἱ μὲν γὰρ ἀρ«*χαῖοι τὴν ἀρχὴν ἥμισυ τοῦ παντὸς εἶναι* φάσκον«*τες*, μεγίστην παρῄνουν ποιεῖσθαι σπουδὴν ἐν ἑκά«*στοις* ὑπὲρ τοῦ καλῶς ἄρξασθαι»[9] ὁ Δημήτριος, «Καὶ τὴν παροιμίαν ἐποίσομεν (ἀντὶ τοῦ κακῶς «ἐποιήσαμεν) ἀρχὴ δέ τοι ἥμισυ παντός, ὡς ἐοι«κυῖαν τούτῳ τῷ σμικρῷ κακῷ.»[10] Διονύσιος ὁ Ἁλικαρνασεύς, «Καί τοι γε μέρος τοῦ *παντὸς ἥμισυ* «*ἀρχὴ* λέγεταί τε καί ἐστιν.»[11] Ὁ Φίλων, «*Ἀρχὴ* «*δέ*, ὡς ὁ τῶν παλαιῶν λόγος *ἥμισυ παντός*· ὡς «ἂν ἡμίσει πρὸς τὸ τέλος ἀφέστηκεν, οὗ μὴ προσγε«νομένου καὶ τὸ ἄρξασθαι πολλάκις μεγάλα πολλοὺς

[1]) Ἐν ἔργ. καὶ ἡμερ. στ. 40.

[2]) Ἐν Νόμ. 3,690, ε. πρβλ. καὶ 6,753, ε.

[3]) Διογ. Λαερτ. 1, 4, 2.

[4]) Πλ. Νομ. 6, 755, ε.

[5]) Πλάτ. πολιτ. Β'. 377, Α.

[6]) Ἀριστ. Πολ 5, 4 ἢ 8, 4.

[7]) Ἠθικ. Νικομ. 1, 7.

[8]) Ἐν πρβλημ. τμ. 10.

[9]) 5, 32, 1.

[10]) Περὶ ἑρμην. §. 122.

[11]) Ἐν ἀρχῇ.

ἔβλαψεν.»[1] Ὁ Λουκιανὸς δὶς ἐποιήσατο χρῆσιν τῆς παροιμίας ταύτης ἐν τῷ Ἑρμοτίμῳ καὶ ἐν τῷ Ἐνυπνίῳ (§ ϋ.)»

Πλείονα περὶ τῆς παροιμίας ταύτης θέλομεν διαλάβει, ὅταν σὺν Θεῷ ἐκδώσωμεν τὴν ἀπὸ πολλοῦ παρασκευαζομένην Συναγωγὴν τῶν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις παροιμιῶν.[2]

Πρὸς τὴν παροιμίαν ταύτην ὅμοιόν ἐστι καὶ τοῦ Σοφοκλέους τὸ παράγγελμα.

Ἔργου δέ, ἤντις ἄρχηται καλῶς,
Καὶ τὰς τελευτὰς εἰκὸς οὕτως ἔχειν[3]

Ὁ Ἔρασμος ἐν ταῖς παροιμίαις αὐτοῦ (Adagium) μετέφρασε τὴν παροιμίαν ταύτην ὡς ἑξῆς,

Principium dimidium totius

Ἐκ τῶν Λατίνων χρῆσιν τοῦ ἀποφθέγματος τούτου ἐποιήσατο ὁ Ὁράτιος.

Dimidium factiqui bene coepit, habet[4]

Ὁ δὲ Ὀβίδιος εἰς τοῦτο ἀπέβλεψεν εἰπών,

Fac tantum incipias, sponte disertus eris[5]

Πρὸς τὴν παροιμίαν ταύτην ἂν ἡ ἡμετέρα γλῶσσα ἔχῃ φράσιν τινὰ ἢ ἀπόφθεγμα παρόμοιον, ἀγνοοῦμεν.

ΚΩΝΣΤ. ΝΕΣΤΟΡΙΔΗΣ

Η ΣΤΕΨΙΣ ΤΟΥ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

Ἡ ἱστορία τῆς Ῥωσσίας ἢ μᾶλλον τῶν ἡγεμονιῶν τῶν Σλαυϊκῶν φυλῶν καταδεικνύει ἀπ' αὐτῶν τῶν χρόνων τῆς μεγάλης ἡγεμονίας τοῦ Κιέβου τὴν ῥοπὴν αὐτῶν πρὸς κατάληψιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως· ἰδίᾳ ὅμως ἐπὶ Βλαδημύρου ἡ μεγάλη ἡγεμονία τοῦ Νοβογορὸδ ἀσπασαμένη τὸν χριστιανισμὸν συνεδέθη δι' ἐπιγαμίας μετὰ τυῦ οἴκου τῶν Κομνηνῶν. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς δὲ ταύτης ἄρχονται αἱ ἀξιώσεις ἐπὶ τὴν διαδοχὴν τοῦ θρόνου τῶν Βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων ὑπὸ τὴν διπλῆν ταύτην ἰδιότητα τῆς θρησκείας καὶ τῆς συγγενείας. Ἀλλὰ πολὺ περισσότερον ἐπετάθησαν αἱ κατακτητικαὶ ἰδέαι μετὰ τὴν πτῶσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῆς ἐπιγαμίας Ἰβὰν τοῦ τρομεροῦ μετὰ τῆς Σοφίας θυγατρὸς τοῦ Θωμᾶ Παλαιολόγου, δεσπότου τῆς Πελοποννήσου, ὅστις μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Δημητρίου καὶ τῶν τέκνων του κατέφυγε παρὰ τῷ Πάπᾳ τῆς Ῥώμης, ὅστις περιποιηθεὶς καὶ ἀναθρέψας τοῖς νάμασι τοῦ δυτικισμοῦ τοὺς δυστυχεῖς πρόσφυγας, ἠθέλησεν οὕτω νὰ μεταχειρισθῇ αὐτοὺς ὄργανα τοῦ προσηλυτισμοῦ πρὸς ἀποδοχὴν τοῦ τόμου τῆς ἐν Φλωρεντίᾳ συνόδου. Ὅτε δὲ βραδύτερον ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας ἔγραφε πρός τινα τῶν μεγάλων ἡγεμόνων τῆς Μόσχας περὶ τῶν πραγμάτων τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῆς Πολωνίας, οὗτος ἀπήντησεν ὡς ἑξῆς· καθόσον ἀφορᾷ τὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ταῦτα ἀφορῶσιν ἡμᾶς, μόνον δὲ περὶ τῶν τῆς Πολωνίας ἂς σκεφθῶμεν.

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης μέχρι τῆς τοῦ μεγάλου Πέτρου ἀπαλλαγέντες τῶν ἐπιδρομῶν καὶ τῆς ἐπικυριαρχίας τῶν Μογγολικῶν φυλῶν ἔστρεψαν τὰ βλέμματά των ἐκεῖ, ὅθεν ὁ κίνδυνος ἐπήρχετο. Κατιδὼν δὲ ὁ μεγαλουργὸς αὐτοκράτωρ λήξαντα τὸν προορισμὸν τῆς Μόσχας καὶ τὸν ἐπερχόμενον κίνδυνον ἔκ τε τῶν γειτόνων κρατῶν ὡς καὶ τὴν δσημέραι αὐξάνουσαν δύναμιν τῆς Πρωσσίας ἐπὶ τῶν κτήσεων παρὰ τὴν Βαλκικὴν ἢ μᾶλλον τὴν ἐξασφάλισιν τοῦ κόλπου τῆς Φιλανδίας καὶ ἀντίρροπον συναγωνισμὸν τῶν πλησιοχώρων ἐθνῶν μετήνεγκε τὴν πρωτεύουσαν ὅπου σήμερον κεῖται, ἀναγνωρίζων σύναμα, ὅτι τὸ ἀσφαλέστερον πρός τε τὸ κράτος καὶ τὸν δεσμὸν πάντων τῶν Σλαυϊκῶν φυλῶν ἦτο ἡ Κωνσταντινούπολις· πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τοῦτον πᾶσαι αἱ δυναστεῖαι ἀπὸ τῶν Ῥουρία μέχρι τῶν Ῥωμανὸφ μετ' ἀπαραμίλλου εἰργάσθησαν ζήλου.

Ἡ ἱστορία δὲ τῆς Γερμανικῆς αὐτοκρατορίας πολλὰς ὑπέστη αὐξομειώσεις· οἱ ἐμφύλιοι ὅμως πόλεμοι καὶ αἱ εἰσβολαὶ ἄλλων φυλῶν ἐξηστενίσαν τὴν δύναμιν αὐτῆς οὕτως, ὥστε ἐπ' ἄλλην δύναμιν νὰ κλίνῃ ἡ πλάστιγξ. Καὶ δὴ ἀπὸ Φριδερίκου τοῦ Β' ἡ ἀνακαινισθεῖσα πόλις τοῦ Βερολίνου ἢ μᾶλλον τὸ μέγα δουκάτον τοῦ Βραδεμβούργου, εἶχε καταστραφῆ διὰ τῶν τριῶν εἰσβολῶν τοῦ Γουσταύου Ἀδόλφου. Τὸ ἀποικισθὲν τοῦτο δουκάτον ὑπὸ διαφόρων φυλῶν περιῆλθεν εἰς τοιαύτην δύναμιν καὶ ὕψος, ὥστε νὰ ἐμποιῇ ἀνησυχίας εἰς τὴν αὐτοκρατορίαν. Διὰ τῆς συνετῆς δὲ διοικήσεως καὶ διαρκοῦς ὀργανώσεως τοῦ στρατοῦ κατέστη τὸ βαρόμετρον τῶν συμμαχιῶν καὶ τῶν διεξαγομένων πολέμων. Οὕτως εἶχον τὰ τῆς Πρωσσίας, ὁπότε στιβαρὰ χεὶρ ἀνέλαβε τὴν διοίκησιν τοῦ κράτους. Ὁ μέγας οὗτος ἀνὴρ καίτοι πολλὰς ὑποστὰς ἀτυχίας, ἠδυνήθη ὅμως νὰ ἐξυψώσῃ τὸ γόητρον τῆς μοναρχίας καὶ ἑδραιώσῃ τὰς

[1]) Περὶ φυτουργ. Β. 19, 30.

[2]) Ὑπὲρ τὰς χιλίας παροιμίας ἐπὶ κυρίων ὀνομάτων ἐφηρμοσμένας ἔχομεν μέχρι τοῦδε συνειλεγμένας.

[3]) Ἐν ἀποσπάσμ. 715. Dind.

[4]) Ep, st I, 2, 40.

[5]) Ars Amator. 1, 610.

ἐπὶ τοῦ μέλλοντος ἐλπίδας. Ὅτε δὲ περὶ τὰ τέλη τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐπῆλθεν ὁ διαμελισμὸς τῆς Πολωνίας δὲν ὤκνησε νὰ ἐπωφεληθῇ ἐκ τῆς περιστάσεως καὶ οὕτως αὐξήσῃ καὶ ἀναπληρώσῃ τὰς ἐκ τῶν πολέμων καταστροφάς. Ταῦτα πάντα ἔπεισαν τὴν Αὐστρίαν νὰ στρέψῃ τὰ βλέμματά της ἐπὶ τὴν Βοσνίαν καὶ Ἐρζεγοβίνην τῶν ὁποίων ἡ κατάληψις ἐπραγματοποιήθη μετὰ ἕνα ἀκριβῶς αἰῶνα. Τοῦτο δὲ μαρτυρεῖται ὑπ' αὐτοῦ τοῦ μεγάλου Φριδερίκου ἐν τοῖς ἀπομνημονεύμασιν αὐτοῦ, ὅστις ἐπιλέγει ὅτι οὐδέποτε ἠπάτησε τοὺς συγχρόνους πολὺ περισσότερον τῶν μεταγενεστέρων.

Τοιαύτη ἡ πολιτικὴ ἀμφοτέρων τῶν κρατῶν πρὸς τὴν ἡμετέραν κληρονομίαν καὶ ἥτις ἔλαβεν μεγαλητέρας διαστάσεις διὰ τῆς καταπληκτικῆς μεγεθύνσεως τῆς Πρωσσίας καὶ τῆς διαρρυθμίσεως τῆς Γερμανικῆς αὐτοκρατορίας. Ὅτι δὲ ἐν τοῖς σχεδίοις αὐτῆς ἡ Αὐστρία διέγραψε καὶ τὴν κατάληψιν τῆς Μακεδονίας ἢ καὶ τῆς Θράκης, πρὸς ἐπικυριαρχίαν οὕτως εἰπεῖν τῆς Μεσογείου, ὅπως ἐν τῷ Δουνάβει εἶνε ἀμφιβολίας ἀνεπίδεκτον, καθόσον δὲν ἐξετάζεται, τί εἶπε πολιτικός τις ἢ ἔγραψεν ἐφημερὶς ἢ ἐλέχθη μεταξὺ διπλωματῶν ἢ ἄλλων προσώπων, ἡ καθόλου πολιτικὴ πορεία ἑνὸς ἔθνους, ἡμῶν ἀποῖ αὐτοῦ πρός τινα σκοπὸν καὶ μετ' ἄλλων τινῶν περιστατικῶν συνδυαζόμενα, ταῦτα εἶνε τὰ μόνα χαρακτηριστικὰ τῶν ἰδεῶν καὶ προθέσεων τῶν ἐθνῶν. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου, πόθεν ἤρξαντο καὶ ποῦ κατέληξαν τὰ ἔθνη ταῦτα, διδάσκει ἡμᾶς αὐτὴ ἡ ἱστορία, ὁ ἀλάνθαστος μάρτυς τῶν παρελθόντων καὶ ὁ ἀληθὴς μάντις τῶν μελλόντων.

Καθόσον δ' ἀφορᾷ τὸν θρόνον τῶν Παλαιολόγων κατὰ τὰς μαρτυρίας τῆς ἱστορίας δὲν εἶνε αὐτὸς οὗτος ὁ τῶν αὐτοκρατόρων, διότι κατὰ τὰς ἐσχάτας τῆς ἀγωνίας στιγμὰς ἀπεστάλησαν μὲν εἰς τὴν Εὐρώπην πολύτιμα πράγματα τῶν αὐτοκρατόρων, ἀλλὰ τὸ πλοῖον ἐναυάγησε καὶ οὕτως ἀπώλλοντο τὰ πολύτιμα ἐκεῖνα κειμήλια τῆς δόξης καὶ τοῦ μεγαλείου τῶν Βυζαντινῶν· πιθανὸν ὅμως νὰ ἦτο ἀπομίμημά τι τοῦ αὐτοκρατορικοῦ θρόνου ἀνῆκον εἰς τοὺς δεσπότας τῆς Πελοποννήσου συναποκομισθὲν μετὰ τῶν φυγάδων καὶ περὶ οὗ ἡ ἱστορία οὐδεμίαν ποιεῖται μνείαν ἐν ταῖς ἀποκομισθεῖσιν ὑπὸ τῆς ἡγεμονίδος Σοφίας ἢ ἐπενοήθη καὶ κατεσκευάσθη πρὸς ἀντεπίδειξιν τῶν προθέσεων τῆς Αὐστρίας.

ΑΡΣΕΝΙΟΥ ΟΥΣΣΑΙ

Η ΡΑΦΑΕΛΛΑ

(Συνέχεια ἴδε προηγούμενον ἀριθμόν.)

Β.'

ΚΩΜΩΔΙΑ ΕΝ ΥΠΑΙΘΡΩ:

Ὅτε ἐπέστρεψεν ὁ Γεωργιόνης εἰς τὸ καπηλεῖον, αὐτοσχεδιαστής τις ὄρθιος πρὸ τῆς τραπέζης ἀπήγγειλε τὰ θαυμάσια τῆς Γαληνοτάτης Δημοκρατίας μὲ τὴν μᾶλλον θαυμασίαν γλῶσσαν τῶν ποιητῶν.

Ὁ Τισιανὸς ὅστις ἠρέσκετο εἰς τὸ πομπῶδες ὕφος, τὰς ἀκτινοβόλους ἀνυψώσεις εἰς ποιητικοὺς οὐρανούς, ἐζήτησε καὶ ἐκ δευτέρου φιάλην Κυπρίου οἴνου διὰ νὰ ποτίσῃ τὰ ἄνθη τῆς ῥητορικῆς τοῦ αὐτοσχεδιαστοῦ.

Ἡ Ῥαφαέλλα ἥτις ἐβαρύνετο εἰς τὰς τοιαύτας ὡραίας σκηνάς, ἔφυγε καὶ διηυθύνθη πρὸς τὴν γέφυραν τῶν Στεναγμῶν, διὰ νὰ ἴδῃ τὴν παράστασιν θιάσου τινὸς θαυματοποιῶν, οἵτινες ἐδείκνυον θέαμα μικρῶν γελοίων μετημφιεσμένων προσώπων μεθ' ὧν ἐχόρευον πίθηκοι καὶ ἄρκτοι. Ἐκεῖνο δὲ τὸ ὁποῖον ἰδίως εἵλκυσε τὴν Ῥαφαέλλαν, ἦτο μικρά τις λευκὴ ὡς αὐτὴν κόρη, ἡ ὁποία ἔπαιζε τὸ μέρος της πρὸ τῶν περιέργων!

Ἡ Ῥαφαέλλα βλέπουσα αὐτὴν τόσον ἀσθενῆ καὶ τόσον τεθλιμμένως γελῶσαν, ἐνῷ ἐδάκρυε καὶ ἐπείνα, διότι ἐδέρετο ὁσάκις ἔκλαιεν, ἠσθάνθη ἑαυτὴν δυστυχεστέραν παρά ποτε.

«Ἄχ! ἐὰν εἶχον χρήματα!» εἶπε.

Φωνὴ οὐρανία πτωχῆς κόρης, ἥτις οὐδέποτε εἶχεν εἰπεῖ δι' ἑαυτήν:

«Ἄχ! ἐὰν εἶχον χρήματα!»

Μὴ δυναμένη νὰ δώσῃ τίποτε εἰς τὸ κοράσιον, τὸ ἐπῆρεν εἰς τὴν ἀγκάλαν της τὸ ἔθλιψεν ἐπὶ τῆς καρδίας της καὶ τὸ κατεφίλησεν, ὡς ἂν εἶχεν ἐπανεύρει ἀπολεσθεῖσαν ἀδελφήν.

«Ἰδοὺ εὐγενὴς πρᾶξις! εἶπεν ὁ Γεωργιόνης, ὅστις τὴν εἶχεν ἀκολουθήσει, ἐπιθυμῶ νὰ σὲ ἐναγκαλισθῶ καὶ ἐγώ!»

Ἡ Ῥαφαέλλα ἐπλησίασεν ἀφελῶς τὸν Γεωργιόνην καὶ τῷ προσέφερε τὸ μέτωπον.

«Κύριε, τῷ εἶπε προσπαθοῦσα νὰ μειδιάσῃ, ἡ πρᾶξίς μου αὕτη ἀξίζει πιστεύω ἓν ἀργυροῦν σκοῦδον.

— Ἓν σκοῦδον δι' ἓν φίλημα;

— Εἶναι λοιπὸν πολὺ ἀκριβόν;

— Ἂν σοὶ ἀξίζῃ τόσον, ὀφείλω νὰ πληρώσω.

— Μάλιστα, ἀξίζει· πληρώσετε λοιπόν, κύριε.»

Ὁ Γεωργιόνης δὲν ἀνέμενε νέας παρακλήσεις, ἔδωκεν εἰς τὴν ὡραίαν τὸ ἀργυροῦν σκοῦδον.

Μόλις τὸ ἔλαβεν εἰς τὰς χεῖρας, τὸ ἐφίλησε μὲ χαρὰν καὶ τὸ ἔφερε πάραυτα εἰς τὴν πτωχὴν μικρὰν κόρην.

«Εὖγε! εἶπεν ὁ Γεωργιόνης· εὐχαριστοῦμαι νὰ ἐξοδεύωνται οὕτω πως τὰ χρήματά μου, διότι οὕτω ὁ Θεὸς πληρόνει καλλιτέρους τόκους ἢ ὁ Ἰουδαῖος τοῦ Γκεττώ».

Ὁ Γεωργιόνης ἐπανῆλθεν μετὰ τῆς Ῥαφαέλλας συμπεπλεγμένους ἔχοντες τοὺς βραχίονας.

»Πῶς! εἶπεν ὁ Μόρτος ὅστις ἤρχετο εἰς συνάντησιν τοῦ διδασκάλου του, δὲν φοβεῖσαι νὰ περιπατῇς μετὰ τῆς ἀναξίας σου ῥακενδύτου ταύτης ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ;

— Τῆς ῥακενδύτου ταύτης! ἀνεφώνησεν ὁ Γεωργιόνης· ἐζωγράφισές ποτε τὴν Ἐλεημοσύνην; ὁ Θεὸς τὴν ἐνδύει μετὰ μεγαλοπρεπείας.

Λοιπὸν, ἡ Ῥαφαέλλα εἶναι κατάχρυσα ἐνδεδυμένη, διότι τὸ πρῶτον σκοῦδον, τὸ ὁποῖον ἐρρίφθη ἐπὶ τῆς χειρός της, ἔδωκεν εἰς κόρην πτωχοτέραν ἑαυτῆς.

— Ἀνεχώρησεν ὁ αὐτοσχεδιαστής; ἠρώτησεν ἡ Ῥαφαέλλα.

— Ναί.

— Δόξα τῷ Θεῷ! ἀνεφώνησεν αὕτη. Διὰ νὰ σᾶς κάμω νὰ λησμονήσητε τοὺς ἄνευ ἐννοίας λόγους, θὰ σᾶς ψάλλω τὸ ᾆσμα τῶν *Τούρκων εἰς Βενετίαν*.

(Ἕπεται συνέχεια.)

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

(Συνέχεια ἴδε ἀριθμὸν 46.)

Ἐν τῇ ῥυμοτομίᾳ τῆς πόλεως ὁ Δεινοκράτης ἐχάραξε τὰς ὁδοὺς οὕτως, ὥστε οἱ ἐτήσιοι ἄνεμοι, οἱ βόρειοι, ἐκ τῆς Μεσογείου πνέοντες οὐ μόνον νὰ καθαρίζωσι τὴν πόλιν, ἀλλὰ καὶ νὰ δροσίζωσιν αὐτὴν καὶ οὕτω νὰ συντελῶσιν εἰς τὴν εὐκρασίαν τῶν κατοικούντων. Πρὸς τοῦτο ἐρρυμοτόμησεν οὕτω κατὰ μῆκος τὴν πόλιν ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον, ὥστε αἱ ὁδοὶ ἀπέληγον ἔνθεν μὲν εἰς τὴν θάλασσαν, ἔνθεν δὲ εἰς τὴν λίμνην. Πᾶσαι αἱ ὁδοὶ ἦσαν τοσοῦτον πλατεῖαι, ὥστε ἅμαξαι καὶ ἵπποι διήρχοντο ἀκωλύτως καὶ τόσον μακραί, ὥστε κατὰ τὸν Ἀχιλλέα Τάτιον οἱ Ἀλεξανδρῖνοι διερχόμενοι αὐτὰς ἐνόμιζον ὅτι ἐταξείδευον.[1] Καὶ πᾶσαι μὲν αἱ ὁδοὶ ἦσαν ἀξιόλογοι, δύο δὲ μάλιστα ἦσαν ἀξιολογώταται οὐ μόνον διὰ τὴν καλλονὴν καὶ τὴν μεγαλοπρέπειαν τῶν οἰκοδομῶν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ μῆκος καὶ τὸ μέγα αὐτῶν πλάτος· διότι εἶχον 80 μὲν σταδίων μῆκος, ἑνὸς δὲ πλέθρου πλάτος ἤτοι ἑκατὸν ποδῶν καὶ διεσταυροῦντο ἤτοι ἐτέμνοντο εἰς γωνίας ὀρθάς.[2] Ὁ ἐν τῷ κέντρῳ τῶν ὁδῶν τούτων ἱστάμενος εἶχε πρὸ αὐτοῦ θέαμα θελκτικὸν καὶ καταπληκτικόν. Τῶν δύο τούτων ὁδῶν ἡ μὲν διήρχετο τὴν πόλιν κατὰ πλάτος καὶ ἦγεν ἀπὸ Β. πρὸς Μ. ἡ δὲ ἀπὸ τῆς ἐκτὸς τῆς πόλεως οὔσης Νεκροπόλεως μέχρι τῆς συνοικίας τῶν Ἰουδαίων καὶ παρεξετείνετο μέχρι τῆς Κανωβικῆς πύλης. Ἐπὶ τῶν εὐθυτάτων καὶ εὐρυχωροτάτων τούτων ὁδῶν γρανίτῃ στιλπνῷ ἐστρωμένων καὶ δένδροις πεφυτευμένων, ὡς ἐξάγεται ἔκ τινων δεδομένων, ἐκυκλοφόρουν ἀκωλύτως τῶν πλουσίων αἱ συνωρίδες, αἱ φορτηγαὶ ἅμαξαι καὶ ἐγεμον ἀναρίθμου πληθύος ἀνθρώπων μάλιστα κατὰ τὰς ἱππηλασίας.[3] Ἐν καιρῷ δὲ βροχῆς ἢ μεγάλης θερμότητος οἱ πεζῇ βαδίζοντες κατέφευγον ὑπὸ τὰς πλατείας ἀψῖδας, αἵτινες προεφύλαττον τὰ πεζοδρόμια.[4]

Ἡ Ἀλεξάνδρεια ἐντὸς δύο ἰσθμῶν περιλαμβανομένη, ὧν ἑκάτερος ἦτο ἑπταστάδιος καὶ ὀκταστάδιος, ὡρίζετο πρὸς Β. μὲν ὑπὸ τῆς θαλάσσης, πρὸς Μ. δὲ ὑπὸ τῆς Μαρεώτιδος λίμνης.[5] Ἕνεκα τῆς βραχύτητος τῶν ἰσθμῶν τούτων ἡ πόλις ἐδύνατο ν' ἀποκρούσῃ τὰς ἀπὸ τῆς ξηρᾶς ἐπιδρομάς. Πρὸς Δ. τῆς πόλεως ἔκειτο ἡ νῆσος Φάρος, ἑνωθεῖσα βραδύτερον διὰ χώματος, ὅπερ ἑπτὰ σταδίων ἔχον ἔκτασιν ἑπταστάδιον ἐκαλεῖτο.[6] Διὰ τοῦ ἑπτασταδίου τούτου διῃρεῖτο ὁ ἐπὶ τῆς Μεσογείου θαλάσσης λιμὴν εἰς δύο λιμένας, εἰς τὸν *Μέγαν* καὶ εἰς τὸν *Μικρὸν* (τανῦν παλαιὸν λιμένα) τὸν *Εὔνοστον*

---

[1]) Ἐν Κλειτοφ. καὶ Λευκ. βιβλ. ε' ἐν ἀρχῇ.

[2]) Στράβ. 17,793. Διόδ. 17,52. Ἐσφαλμένως κατὰ τυπογρ. πάντως σφάλμα λέγεται ἐν τῷ κατὰ δυστυχίαν διακοπέντι λεξικῷ τῆς Ἱστορ. καὶ Γεωγρ. τῶν κυρίων ὀνομάτων τοῦ κ. Βουτυρᾶ κ. Σας ὅτι αἱ ὁδοὶ εἶχον 700 ποδῶν πλάτος.—

[3]) Ebers, Egypt.

[4]) Ebers Egypt.

[5]) Διόδ. 17,52.

[6]) Στράβ. 17,792. Τὰ νῦν ἡ νῆσος Φάρος ἡνώθη μετὰ τῆς ξηρᾶς ἐκ τῶν προσχώσεων τοῦ Νείλου. Ἐπὶ τοῦ μέρους δὲ τούτου κεῖται ἡ νῦν Τουρκικὴ πόλις.

καλούμενον.[1] Τῶν λιμένων τούτων ὁ μὲν μέγας σήμερον εἶνε ἐν ἀχρηστίᾳ καὶ καλεῖται νέος λιμήν, ὁ δὲ *Εὔνοστος* ὁ ἐν χρήσει καλεῖται παλαιὸς λιμήν. Οἱ δύο λιμένες συνεκοινώνουν ἀλλήλοις διὰ διωρύγων ἐφ' ὧν ὑπῆρχον γέφυραι.

Ἡ Ἀλεξάνδρεια διὰ τῶν δύο μεγάλων αὐτῆς ὁδῶν διῃρεῖτο φυσικῶς εἰς τέσσαρας συνοικίας, εἰς τὰς ὁποίας βραδύτερον προσετέθη καὶ πέμπτη, ἐν ᾗ κατῴκουν οἱ Ἰουδαῖοι. Ἡ συνοικία ὠνομάζετο ἀπὸ τῶν πρώτων στοιχείων τοῦ ἀλφαβήτου. Ἐκ τῶν πέντε τούτων συνοικιῶν δύο ἦσαν αἱ ἀξιολογώταται, ὧν ἡ μὲν πρὸς Δ. ἐλέγετο Ῥακῶτις, παρὰ τὸν Εὔνοστον λιμένα, κώμη οὖσα ἐπὶ τῶν Αἰγυπτίων καὶ ἔχουσα φρουρὰν πρὸς ἀποσόβησιν τῶν προσιόντων ξένων,[2] ἡ δὲ πρὸς Α. παρὰ τὸν μέγαν λιμένα ἐλέγετο Βρουχεῖον, ἐν ᾧ ὑπῆρχον τὰ κάλλιστα καὶ ἀξιοθέατα οἰκοδομήματα καὶ μνημεῖα. Ἡ συνοικία τοῦ Βρουχείου οὕτως ὀνομασθεῖσα ἢ διότι ἦτο ἐν τόπῳ προέχοντι (ἐκ τοῦ προυχεῖον, προεχής), ἢ διότι ἐν αὐτῇ ὑπῆρχε τοῦ σίτου ἀποθήκη, κατὰ συγκοπὴν ἐκ τοῦ πυρουχεῖον.[3] Τὸ Βρουχεῖον, ὅπερ καὶ Βασίλεια ἐλέγετο, ἦτο ἡ μεγίστη τῶν συνοικιῶν, διότι ἀπετέλει τὸ τέταρτον ἢ τρίτον τῆς πόλεως[4] καὶ ἡ λαμπροτέρα, διότι περιεῖχεν ἀνάκτορα, ναοὺς καὶ ἱερὸν ἄλσος καὶ ἡ μᾶλλον ὀχυρά, διότι εἶχεν ἀκρόπολιν.[5] Ἐκ τῆς ἀκροπόλεως, ἣν εἶχεν, ἐδυνήθη ν' ἀντέχῃ ἐπὶ πολὺ κατὰ τῆς πολιορκίας.[6] Ἐπὶ Στράβωνος ὑπῆρχον ἐν τῇ συνοικίᾳ ταύτῃ τὸ Μουσεῖον, τὸ θέατρον, ἡ παλαίστρα, τὸ δικαστήριον, τὸ ἀμφιθέατρον, τὸ Γυμνάσιον, τοῦ ὁποίου αἱ στοαὶ ἦσαν σταδιαῖαι, τὸ Σῆμα, ἐν ᾧ ἦτο ὁ τάφος τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ τῶν βασιλέων τῆς Αἰγύπτου, ὁ ναὸς τῆς Ἴσιδος. Ἐν γένει τὸ μέρος τοῦτο ἦτο μεστὸν ἀναθημάτων καὶ ἱερῶν.[7] Ἐνταῦθα ὑπῆρχε καὶ τὸ *Πάνειον* λόφος χειροποίητος, ὅμοιος πρὸς βράχον, εἰς ὃν ἀνέβαινέ τις δι' ὁδοῦ ἑλικοειδοῦς. Ἐντεῦθεν κατεφαίνετο ἅπασα ἡ πόλις.[8] Ἔξωθεν τῆς συνοικίας ταύτης πρὸς Α. ἔκειτο ὁ Ἱππόδρομος, ὅθεν ἡ ὁδὸς ἦγεν εἰς Νικόπολιν 30 σταδίους ἀπέχουσαν τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ ὑπὸ τοῦ Αὐγούστου κτισθεῖσαν νικήσαντος αὐτόθι τὸν Ἀντώνιον.[1]

Ἐν τῇ ἑτέρᾳ συνοικίᾳ τῇ Ῥακώτιδι ὑπῆρχε τὸ Σεράπειον, περὶ οὗ θὰ εἴπωμεν ἐν τοῖς ἑπομένοις, τὸ Στάδιον καὶ ἄλλα. Διὰ μέσου τῆς συνοικίας ταύτης διήρχετο διῶρυξ πλωτὴ μέχρι τῆς Μαρεώτιδος ἐκτεινομένη[2] καὶ ταύτην συνάπτουσα μετὰ τοῦ Εὐνόστου λιμένος. Διὰ τῆς διώρυγος ταύτης, ἔνθα ἔκειτο τὸ Σεράπειον, ἤρχοντο ἐκ τῆς Ἄνω Αἰγύπτου πάντα τὰ προϊόντα εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ἔξωθεν τῆς Ῥωκώτιδος πρὸς Δ. ἦτο τὸ προάστειον ἡ Νεκρόπολις, καθὼς πᾶσα Αἰγυπτιακὴ πόλις εἶχε τὴν Νεκρόπολίν της πρὸς Δ. Διότι καθὼς ὁ ἥλιος ἔδυε καθ' ἑκάστην πρὸς Δυσμάς, οὕτω καὶ ἡ ψυχὴ μετὰ τὴν ἐπίγειον αὐτῆς πορείαν ἔμελλε νὰ ἐξαφανισθῇ πρὸς τὴν δύσιν, ἔνθα εὑρίσκετο ἡ ἐχθρὰ πάσης ζωῆς ἔρημος καὶ ἔνθα ἐπιστεύετο ὅτι ὁ θάνατος εἶχε τὸ ἑαυτοῦ βασίλειον. Ἐνταῦθα οἱ μὲν Ἀλεξανδρῖνοι ἔθαπτον τοὺς νεκρούς των μέχρι τῆς ἐποχῆς τοῦ χριστιανισμοῦ, οἱ δὲ ἐντόπιοι ἐταρίχευον αὐτούς. Ἡ Νεκρόπολις περιεβάλλετο ὑπὸ κήπων καὶ εἶχε ταφὰς καὶ καθόδους πρὸς τὸ μέρος ἔνθα ἐταρίχευον τοὺς νεκρούς.[3]

Εἴπομεν ἔμπροσθεν ὅτι ἡ Ἀλεξάνδρεια εἶχε δύο λιμένας, τὸν μέγαν πρὸς Α. καὶ τὸν μικρὸν πρὸς Δ. χωριζομένη εἰς δύο διὰ τοῦ ἑπτασταδίου. Δεξιᾷ τῷ εἰσερχομένῳ εἰς τὸν Μέγαν λιμένα ὑπῆρχεν ἡ νῆσος Φάρος,[4] ἀριστερᾷ δὲ ὑπῆρχον χοιράδες τ. ἔ. βράχοι καὶ τὸ ἀκρωτήριον, ὅπερ ἐκαλεῖτο *Λοχίας*, ἐφ' οὗ ἦσαν ἀνάκτορα.[5] Προκυμαία προεκβαλλομένη ἀπετέλει τὸν λιμένα στενώτερον. Καλεῖ δὲ τὴν προκυμαίαν ταύτην ὁ μὲν Στράβων *ἀκρολοχίαν*, ὁ δὲ Ἰώσηπος *σκέλη χειροτμητα*, ὡς διὰ χειρὸς ἀνθρωπίνης κατεσκευασμένα.[6] Ἔνδον τοῦ λιμένος, ὅστις κατὰ Ἰώσηπον εἶχε 30 σταδίων ἔκτασιν καὶ ἦτο ἀσφαλέστατος καὶ τοσοῦτον βαθύς, ὥστε καὶ τὰ μέγιστα πλοῖα ὥρμουν ἐγγύτατα τῆς ἀκτῆς,[7] πρὸς ἀριστερὰν ὑπῆρχον ἀνάκτορα συνεχόμενα τῇ Λοχιάδι μετὰ πολλῶν καὶ ποικίλων οἰκοδομῶν καὶ ἀλσῶν.

(Ἕπεται συνέχεια.)

1) Στράβ. ἔνθ' ἀνωτέρω.

2) Στραβ. 17, 792. Παυσ. 5, 21, 9.

3) Βλέπ. θησαυρὸν Ἐρρίκου Στεφάνου ἐν λέξ. προυχεῖον. πρβλ. καὶ Dissertation historique sur la bibliothèque d'Alexandrie par M. Bonamy ἐν σελ. 401 τοῦ 9ου τόμου τῆς histoire de l'académie royale des inscriptions et belles lettres.

4) Στραβ. 793, 8:

5) Ἀφθον. περιγρ. τῆς ἀκροπόλεως Ἀλεξ.

6) Μαρκιαν. Μαρκελ. κεφ. 22.

7) Στραβ. ἔνθ' ἀνωτέρ.

8) Αὐτόθ.

1) Στραβ. ἔνθ' ἀνωτέρω.

2) Αὐτόθ.

3) Αὐτόθ.

4) Στράβ. ἔνθ' ἀνωτερ. Ἰωσηπ. Ἰουδ. πολεμ. 4, 10, 5.

5) Στράβ αὐτόθ.

6) Ἰουδ. πολεμ. 4, 10, 3.

7) Αὐτόθ.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ